

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI

STEYENLER (DAVACILAR): 1- TMMOB Peyzaj Mimarları Odası

2- TMMOB Çevre Mühendisleri Odası

VEKİL : Av. Emre Baturay Altınok

Üsküp Caddesi (Çevre Sokak) No:22/7 Çankaya/ANKARA

3- TMMOB Mimarlar Odası (Ankara şubesi)

VEKİL :AV. Gökçe Bolat

Konur Sokak 4/3Kızılay/ANKARA

4- TMMOB Emlakçılar Odası (Ankara şubesi)

VEKİL :AV. Koray Cengiz

Cinnah Caddesi Farabi Sokak 38/4 Çankaya/ANKARA

5- Ankara Barosu Başkanlığı

VEKİL :AV. Özge Köksal

Adliye Sarayı B Blok. 5. Kat Sıhhiye/ANKARA

6- TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİL : AV. Zühal Dönmez

Bestekar Sok. No:49/5 Kavaklıdere / ANKARA

KARŞI TARAFLAR (DAVALI): 1- Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı /ANKARA

VEKİL : Av. Candan Işık (Aynı adreste)

2- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı / ANKARA

VEKİL : Huk. Müd. Özge Atık (Aynı adreste)

3- Kültür ve Turizm Bakanlığı / ANKARA

VEKİL : Huk. Müd. Aydan Kızılarıslan (Aynı adreste)

MÜDAHİL (DAVALI): Babakanlık / ANKARA

VEKİL : Huk. Müd. Güray Özsu-Huk. Müd. Sami Arslan Arslan

STEMİN ÖZETİ : Tarım ve Köylere Bakanlığı'nın 21.05.2010 gün ve 4035 sayılı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 02.07.2010 gün ve 5213 sayılı kararıyla uygun görülen 1/10000 ölçekli Atatürk Orman Çiftliği Alanları Nazım İmar Planı ve I. Derece Doğal ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, 1/10000 ölçekli ulaşım eması ve 1/1000 ölçekli Ulaşım (Yol-kavak vs) Uygulama Projesinin kabul edilmesine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 13.08.2010 gün ve 2494 sayılı kararının, Atatürk'ün vasiyeti ile hazineye devredilen çiftlik arazisinin %42'sinin çiftlik arazisi vasfını kaybettiği, dava konusu alanın Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 02.06.1992 gün ve

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

2436 sayılı kararı ile do al ve tarihi sit ilan edildi i, 27.07.1993 gün e 3097 sayılı kurul kararı ile sınırlarının belirlendi i, 07.05.1998 gün ve 5742 sayılı karar ile birinci derece do al ve tarihi sit oldu una karar verildi i,1928 yılında hazırlanan Jansen planında Ankara'nın havalandırma koridoru olarak gösterilen alanın i levini yitirme tehlikesi ile kar ı kar ıya kaldı ı, Atatürk Orman Çiftli i alanının kent açısından kısır, dar kapsamlı de erlendirilecek kentsel ye il alan-rekraasyon alanı olarak tasarlanmadı ı ve i levlendirilmedi i, dava konusu planın, imar planı ve koruma planı niteli i ta imadı ı, plan notlarındaki yo unluk, yapıla ma ko ulları ve arazi kullanım kararlarının belirsizlik ta ıdı ı nedeniyle ve planların idareye sınırsız bir takdir hakkı tanıdı ı, idarenin yasall ı ilkesinin çi nendi i, ula ım master planı hazırlanmadan uygulamaya esas olu turacak 1/1000 ölçekli uygulama imar planı hazırlanmadan, 1/1000 ölçekli kav ak vb. Projelerin onaylanmasının bilime ve mevzuata aykırı oldu u, 40 metrelik yol güzergahının temel görevinin alanın yapıla ma için uygun alan büyüklüklerine parçalamak oldu u ve plan hükümlerinin yapıla maya hizmet edece i, 1/10000 ölçekli planda koordinat ve nirengi noktaları bulunmadı ından yolların arazide fiilen hangi noktalardan geçece ini göstermedi i, 1 nolu, 4 nolu, 5 nolu, 6 nolu, 7 nolu, 11 nolu, 13 nolu, 14 nolu, 15 nolu, 16 nolu, 17 nolu plan notlarının hukuka aykırı oldu u, dava konusu planın yargı kararı ile iptal edilen plan ile aynı içerikte oldu u, dava konusu planın mevzuata, ehircilik ilkelerine, palanlama esasları ve kamu yararına, 1. Derece do al sit alanına ve tarihi sit alanına ili kin ilke kararlarına aykırı oldu u, 5524 sayılı Yasa'nın Anayasanın 18., 35., 44., 45., 63., maddelerine aykırı oldu u nedeniyle iptali için Anayasa Mahkemesi'ne ba vurulması gerekti i nedenleriyle hukuka aykırı oldu u ileri sürülerek iptali istemiyle açılan davada yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

ANKARA BÜYÜK EH R BELED YE BA KANLI I'NIN SAVUNMASININ ÖZET :

Parçalanmı , toprak kaybına u ramı 6000 hektardan 3000 hektara dü mü olan Çiftlik arazisini kayıt ve koruma altına aldı ı, yasanın idareye geni yetkiler vermek de il, AOÇ arazisinin parçalanmı lı ına son vermek bütünlü ünü sa layarak Atatürk'ün vasiyeti do rultusunda sadece Ankara halkına de il, mirasçı olarak tüm Türk milletine hizmet vermek amacı ta ıdı ı,AOÇ alanlarının kent bütününe hizmet eden açık rekreasyon alanı niteli ini kaybetmemesi için en son alan büyüklü üne geldi i ve plana konu alan sınırlarının bütününde korunmasının zorunlu ve son fırsat oldu u bilinci ile hareket eden idareye Disneyland tahayyüllerinde oldu u iddiasının maksadı a an ifadeler oldu u, Koruma Amaçlı Nazım mar Planı tasla ının görü ülmesi amacıyla 25.07.2008 ve 04.08.2008 tarihinde Belediye Ba kanlı ında yapılan toplantılara ilgililerin katıldı ı, anılan toplantılar do rultusunda kararların tekrar gözden geçirildi i, düzenlenmi ekli ile plana açıklama raporu, ara tırma raporu, toplantı katılım listesi, de erlendirme raporu, katılımcıların yazılı ilettikleri görü ve ele tirlerin dosya içerisinde Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu'na sunuldu u, dava konusu planın Tarım ve Köy leri Bakanlı ı'nın 21.05.2010 gün ve 4035 sayılı yazısı ile uygun görü verilerek, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Kurulu'nun

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

02.07.2010 gün ve 5213 sayılı kararıyla uygun görüldü ü, Ankara Büyük ehir Belediye Meclisi'nin 13.08.2010 gün ve 2494 sayılı kararı ile onaylanmı oldu u, plana 31.08.2010-29.09.2010 tarihleri arasındaki ilan askı sürecinde be adet itiraz bulundu u, Ankara Büyük ehir Belediye Meclisi'nin 15.10.2010 gün ve 3046 sayılı kararı ile itirazlar reddedildi inden planın kesinle ti i,Bu planla AOÇ arazilerinden kent içi açık alanlarda "tarım ormancılı ı" na geçilerek, orman plantasyonlarının tarımsal üretim amaçlı tesis edilmesine yönelik olarak tarımsal potansiyelini yitirmeye yüz tutmu olan alanların "a açlanacak alan" olarak düzenlendi i, 5524 sayılı kanunda belirtildi i gibi, AOÇ arazileri üzerinde konut, sanayi ve ticaret faaliyetlerin önerilmemi oldu u, AOÇ Müdürlü ü'nün talebi do rultusunda Müdürlü e ait mevcut idari, ticari ve sosyal tesislerin korundu u, dava konusu planda sanayi geli iminin ve kentsel servis alanlarının birlikte i levlendirilmesine engel konmadı ı iddiasının yersiz oldu u, alanda bulunan sanayi, ticari ve sosyal tesislerin hali hazırda kullanılan mevcut yerler oldu u,planın alt ölçekte 1/1000 ölçekli uygulama imar planları ve kentsel tasarım projelerini yönlendirmesi açısından mekansal i lev/ kullanım ve ula ım ba lantıları ile ilgili ana kararları içeren kavramsal tasarım ve fikir projesi ba lamında temel çerçeve plan niteli inde ele alındı ı, do rudan uygulamaya yönelik plan kararları olu turulmamı oldu u, bu nedenle AOÇ'nin tarihi ve do al dokusunun yapıla ma kararı getirmeyen dava konusu edilen plan ile yok edildi i iddianın mesnetsiz oldu u, yeni onaylanan imar planının, daha önce yapılan ve çe itli mahkeme kararlarıyla iptal edilen "AOÇ alanlarına ait 1/1000 Ölçekli Nazım mar Planı ve Koruma Amaçlı Nazım mar Planı ile kesinlikle aynı olmadı ı, yeni onaylanan planın iptal edilen plana ili kin hazırlanan bilirki i raporları, mahkeme kararları ile Tarım l Müdürlü ü'nün görü ü do rultusunda hazırlandı ı, iptal edilen planla önerilen Hayvanat Bahçesi yeni planla %82 oranında küçültülerek mevcut yerinde önerildi i, olimpiyat oyunları ve spor parkının ise yeni planda önerilmedi i, yeni planda planlama alanının %60'ı tarımsal üretim alanları ile A açlandırılacak/ A açlandırılmı Alanlar olarak düzenlendi i, 5524 sayılı yasada belirtilen "..... imar planlarına uygun olmak artı ile yol, meydan, alt geçit ve raylı toplu ta ım araçları, yer altı tünelleri, ve yeraltı hizmetleri için gerekli arazi ile dere ıslahı yapılması planlanan araziler üzerinde, kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınmak suretiyle bedelsiz olarak Ankara Büyük ehir Belediyesi lehine intifa hakkı tesis edilir." hükmünün idarece kontrolsüz olarak AOÇ arazilerinin kamula tırlaca ı anlamı çıkarılmaya çalı ıldı ı, ancak bu hüküm ba ında yer alan "Tarım ve Köyi leri Bakanlı ı'nın uygun görü ü ile" ifadesi dava dilekçesinde kasten vurgulanmadı ı, dava konusu planın 15. maddesinde "AOÇ Müdürlü ü tarafından kullanılan, i letilen, kiraya verilmı olan tüm mevcut tesisler korunacak olup, planda öngörülen yol güzargahları ve kav aklardan etkilenenler olması durumunda aynı alan içerisinde yeniden yapılabilecek olup, alt ölçekli planlar ile çözümlenecektir." ko ulu bulunmasına kar ın 1992 yılındaki tescil kararı öncesi yer alan mevcut yapı ve tesisler i levlerini sürdürebilir. Atatürk Orman Çiftli i Müdürlü ü'nce kiralanan alanlar üzerinde mevcut tesislerin imar durumları alt ölçekli

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

planlarla belirlenecektir” ko ulunun da bulundu unun davacı tarafından göz ardı edildi i, Mevcut fabrikaların plan kararına dönü türülerek korundu u iddiasına ili kin olarak, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu’nun 02.06.1992 gün ve 2436 sayılı kararıyla; AOÇ’nin içerdi i tarihi ve do al özellikler nedeniye sit alanı olarak tescil edilen 1/25.000 ölçekli paftalarda belirtilen sınırlar içinde kalan, daha sonra anılan Koruma Kurulu’nun 20.07.1993 gün ve 3097 sayılı kararı ile uygun görülen AOÇ’ne ili kin1/10.000 ölçekli paftalarda belirtilen sit sınırları içerisinde AOÇ mülkiyetinde iken el de i tiren ancak do al ve tarihi sit sınırları içerisinde kalan ve mevcut AOÇ arazileri ile mekansal bütünlük gösteren Türk Traktör Fabrikası, Çimento Fabrikası, Fi eksan, Tekel Bira Fabrikası, M TA , T GEM, TZDK gibi kullanımların yer aldı ı alanların “Uzun Dönem Kaldırılması Dü ünülen Alanlar“ olarak düzenlendi i, ve yine Kurulun 07.05.1998 gün ve 5742 sayılı kararıyla da sit alanı derecesinin I. Derece Do al ve Tarihi Sit alanı olarak belirlendi i, dava konusu planda düzenlenen Mevcut Sanayi- Depolama Tesis Alanları (Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alanlar) plan kararının; ileriye dönük bir öngörü oldu u, malik kurumun bilgi ve görü leri dı ında da ıtma olmadı ı gibi kendi mülklerindeki tasarruf haklarının devam etmesine de engel bulunmadı ı, ancak mevcut tesislerin ekonomik ömrünü doldurmasını takiben alanın AOÇ bölgesiyle kullanım bütünlü ünün sa lanmasının hedeflendi i, ilgili maliklerin de bahse konu plan notunun mülkiyetlerinin korumadı ı gerekçesiyle idare aleyhine iptal davası açıldı ı, Ankara kent trafi ini önemli ölçüde rahatlatacak olan ayrıca daha önce iptal edilen planın Bilirki i Raporunda da belirtilen olumlu görü ler do rultusunda, metropoliten alan kentsel ula ım sistemini olu turan ana trafik yolları ile raylı toplu ta ım a ının yeni plana aynen i lendi i, dava dilekçesi incelendi inde, davacıların AOÇ alanlarının rekreasyon alanı mı yoksa tarım alanı mı olarak planlanması gerekti ine karar veremediklerinin görülece i, yeni planla açılacak yolların alanı parçaladı ı iddia edilmesine kar ın, davacı taraflarca her iki durumda da düzenlenen bu alanlara ula ımın nasıl sa lanaca ının ve bu alanların nasıl servis alaca ının da çözümünün sunulması gerekti i,AOÇ alanlarına ili kin sit sınırları ile mülkiyet sınırlarının uyumsuzlu unun giderilmesinin Ankara Koruma Bölge Kurulu’nun yetki ve sorumlulu unda oldu undan bu plan konusu edilemeyece i, dava konusu planın alt ölçekli 1/1000 ölçekli uygulama imar planları ve kentsel tasarım projelerini yönlendirmesi açısından mekansal i lev/kullanım ula ım ba lantıları ile ilgili ana kararları içeren kavramsal tasarım ve fikir projesi ba lamında temel “çerçeve plan” niteli inde ele alındı ı, plan ile düzenlenen Park ve Rekreasyon alanları ba ta olmak üzere di er tüm kullanımların içerisinde öngörülen kullanımlar ve yapıla ma ko ullarının plan notlarında da belirtildi i gibi alt ölçek planlarla ve kentsel tasarımla belirlenece i, dava konusu planın plan notlarının 14. maddesi hükmü do rultusunda 1/1000 ölçekli uygulama projesi yalnızca AOÇ Yeni Çiftlik Bulvarı güzergahına ait oldu u, ve iddiaların aksine bu projenin farazi olarak uygulama yapılmasına mahal verilmeyecek bir ekilde koordinatları i lenmi halihazır haritalar üzerine çizildi i, planla düzenlenen di er tüm

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

yol vb. teknik altyapı alanları ise alt ölçek planlarının hazırlanması suretiyle uygulamaya konulacağı, davaya konu planlama alanının yaklaşık 5500 hektar olması nedeniyle etap notu artı oldu u, ancak alanın %60'ının Tarım Alanı ve açlandırılmı alan olarak düzenlenmesi nedeniyle bu ölçekte etaplama yapılmamı oldu u, anılan imar planı plana açıklama raporu eki 1/1000 ölçekli Ulaştırma Uygulama Projesi öncelikli olarak planla birlikte onaylandı ı ve alt ölçek planlama süreci imar ada ve parselleri ya da kurumların belirleyecekleri ihtiyaç alanlarına göre etaplanarak kamunun öncelikli ihtiyaçları do rultusunda devam ettirilece i, Planda düzenlenen "Tarihi Çekirdek Alanı" ifadesinin bu planla olu turlan yeni kavram olmadığı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 20.07.1993 gün ve 3097 sayılı kararı ile uygun görülen AOÇ Sit Alanlarına ili kin 1/10.000 ölçekli Sit Sınırları Paftasında zaten bulundu u, bu alan içerisinde öngörülen kullanımların dava konusu planın Plan Açıklama raporunda da gayet açık ve net olarak belirtildi i, bu alan içerisinde planla düzenlenen di er kullanımlarda "ticari aktivite" adı altında yeni bir düzenleme getirilmedi i, plan notlarının 7. Maddesinde önerilen hükmün sit alanı içinde de il di nda kalan alanlar için öngöröldü ünün davacı taraflarca göz ardı edildi i, 11 nolu plan notunda öngörölen hükmün yine Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 20.07.1993 gün ve 3097 sayılı kararı ile uygun görülen AOÇ Sit Alanlarına ili kin 1/10.000 ölçekli Sit Sınırları paftasında bulundu u, bu kullanım kararı ile malik kurumun bilgi ve görü leri di nda dayatma olmadığı gibi kendi mülklerindeki tasarruf haklarının devam etmesine bir engel de olu turulmaması ve mevcut tesislerin ekonomik ömrünü doldurmasını takiben malikin i kolu de i ikli i talebi halinde; mevcut kullanımların dönü erek AOÇ bölgesiyle kullanım bütönlü ünün sa lanmasının hedeflendi i, 13 ve 14 nolu plan notlarında

öngörölen hükümlerin kesinlikle AOÇ'ye ait korunması gerekli yapı alan vb. kullanımların aleyhine olmadığı, 15 nolu plan notunda getirilen ko ulun mülkiyet sahibi olan AOÇ Müdürlü ü'nün talebi do rultusunda plan eklendi i, 16. Nolu nottaki hükmün son derece açık oldu u, 1992 sonrası yapılan yapıları yasalla tırmak gibi bir sonuç çıkarılamayacağı, 17 nolu notta alanın %80'inin tarımsal üretim için uygun oldu unun vurgulanmasına kar ın Ankara Valili i l Tarım Müdürlü ü'nün 14.07.2008 gün ve 3228-14289 sayılı yazısı ile AOÇ mülkiyetindeki alanların yalnızca 754 hektarlık yani yaklaşık %25'lik kısmının mutlak tarım alanı niteli i ta ıdı na yönelik görü ü oldu u, bahse konu olan plan notunun bu ekilde olu tu u nedenleriyle hukuka uygun oldu u savunulmaktadır.

KÜLTÜR VE TUR ZMBAKANLI I'NIN SAVUNMASININ ÖZET : Hazırlanan planların ilk olarak Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu'nun 09.06.2010 gün ve 5132 sayılı kararı ile de erlendirilerek ara karar hükmünde bir karar alındı ı, bu karar do rultusunda gerekli eksikliklerin tamamlanarak konunun yeniden sunulması üzerine Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu'nun 02.07.2010 gün ve 5213 sayılı kararı alınarak hazırlanan 1/10.000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım mar Planı, 1/10.000 ölçekli

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

Ula ım eması, Plan Açıklama Raporu, ve Rapor Eki 1/1.000 ölçekli Ula ım Uygulama Projesi do al ve tarihi sit sınırının 1993 tescil tarihli sit sınırları esas alınmak kaydıyla uygun bulundu u, Söz konusu kurul kararı ile uygun bulunan 1/10.000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım mar Planı'nın, uygulamaya yönelik olarak hazırlanan Uygulama mar Planı niteli inde olmayan bir plan oldu u, Atatürk Orman Çiftli i arazisi üzerinde uygulamaya geçilebilmesi için bu alanların etaplar halinde alt ölçekli uygulama imar planlarının hazırlanması gerekti i, ancak henüz bu a amaya gelinmemi oldu u, alan için herhangi bir yapıla ma artı veya tam bir kullanım getirilmemi olan bu üst ölçekli planlarla ilgili olarak yapılan itirazların ne amaçla yapıldı ının anla ılamadı ı, dava konusu planda, Mevcut Sanayi ve Depolama Tesis Alanları, plan açıklama raporu ve plan notlarından anla ılaca ı üzere Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun 20.07.1993 gün ve 3097 sayılı kararı ile uygun görülen AOÇ alanlarına ili kin 1/10.000 ölçekli sit paftasında "Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alanlar" olarak tanımlanan ve AOÇ bütününde öngörülen i levlerle uyumlu olacak ekilde mülkiyet yapısı korunmak kaydıyla uzun vadede kaldırılarak AOÇ'ne geri kazanımı sa lanacak alanlar oldu u, AOÇ Atatürk'ün mirası olarak hazineye devrinden sonra zaman içerisinde mülkiyeti bir ekilde AOÇ dı ına çıkmı bu alanlar üzerinde in a edilmi yatırımların bir anda kaldırılarak AOÇ'nin i levi ile uyumlu birer alan haline getirilmesinin imkansız oldu u ve bu alanlarda mevcut i levlerin çe itlili inin ortada oldu u, bu nedenlerle tüm bu alanların kendilerine özgü alt ölçekli planlar ile AOÇ i levine uygun alanlar haline getirilmeleri yönünde karar alındı ı, dava konusu plan, I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı olarak belirlenen alana ili kin Koruma Amaçlı Nazım mar Planı ile birlikte sit alanı dı ında bulunan Atatürk Orman Çiftli i mülkiyetindeki alanlara ait Nazım mar Planını içerdi i, I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım mar Planı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 02.07.2010 gün ve 5213 sayılı kararıyla "do al ve tarihi sit sınırının 1993

tescil tarihli sit sınırı esas alınmak kaydı" ile uygun bulundu u, sit alanı dı ındaki bölümlere ait nazım imar planı Koruma Bölge Kurulu tarafından de erlendirilmemi oldu u, dava dilekçesinde bahsi geçen "Park-Kültür ve Rekreasyon Alanı" olarak belirtilen alanın sit sınırı dı ında bulunmakta oldu u, Nazım mar Planı içerisinde yer alan bu ve benzeri kullanımlar için Koruma Bölge Kurulu tarafından inceleme ve de erlendirme yapılmadı ı, söz konusu Kurul Kararı ile uygun bulunan planların henüz Koruma Amaçlı Nazım mar Planı oldu undan alan ile ilgili olarak alt ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama mar Planları hazırlanmadan herhangi bir uygulama yapılamayaca ı, bu nedenle alanda bir uygulama yapılması imkansız oldu u nedenleriyle davanın reddi gerekti i savunulmaktadır.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLI I'NIN SAVUNMASININ ÖZET :

Husumet mevkiinden çıkartılması gerekti i, dava konusu i lemin hukuka uygun oldu u, davanın reddi gerekti i savunulmaktadır.

MÜDAH L (BA BAKANLIK) D LEKÇES N N ÖZET : Dava konusu planın hukuka ve

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2011/879

mevzuata uygun oldu u, davaya konu 1/10.000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, uygulamaya yönelik olarak hazırlanan uygulama imar planı niteliğinde olmayan bir plan oldu u, AOÇ arazisi üzerinde uygulamaya geçilebilmesi için bu alanların etaplar halinde 1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planlarının ve Uygulama İmar Planlarının hazırlanmasının gerekmekte oldu u, ancak henüz bu amaçla gelinmemiş durumda oldu u, davaya konu planla söz konusu alan için herhangi bir yapılaşma artışı veya tam kullanım getirilmemiş oldu u, plan notları ile getirilen düzenlemelerin hukuka uygun oldu u, davacıların iddialarının yersiz oldu u, dava konusu planın, ehircilik ilkelerine, planlama esaslarına, kamu yararına ve İmar ile Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Mevzuatına uygun olarak hazırlandı ığı, davanın hukuki dayanaktan yoksun oldu u ve reddi gerektiği belirtilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 5. Daire Mahkemesi'nin gereği görüldü:

Dava, Tarım ve Köylere Bakanlığı'nın 21.05.2010 gün ve 4035 sayılı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 02.07.2010 gün ve 5213 sayılı kararıyla uygun görülen 1/10000 ölçekli Atatürk Orman Çiftliği Alanları Nazım İmar Planı ve I. Derece Doğal ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, 1/10000 ölçekli ulaşım eması ve 1/1000 ölçekli Ulaşım (Yol-kavak vs) Uygulama Projesinin kabul edilmesine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 13.08.2010 gün ve 2494 sayılı ilimin iptali istemiyle açılmıştır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde; "Nazım İmar Planı; varsa bölge veya çevre düzeni planlarına uygun olarak halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu ile lenmi olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, baltıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilkelerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, detaylı bir raporla açıklanan ve raporuyla beraber bütün olan plan" olarak "Uygulama İmar Planı ise tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu ile lenmi olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plan" olarak tanımlanmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun Büyükşehir Belediyelerinin Görev ve Yetkilerinin belirlendiği 7. maddesinin (b) fıkrasında; "Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyük şehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyük şehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

plânlarda yapılacak de i iklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya de i tirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlü e girdi i tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak" hükmüne yer verilmi tir.

5659 sayılı Atatürk Orman Çiftli i Müdürlü ü Kurulu Kanunu'na ek madde eklenmesinedair 5524 sayılı Kanunu'un 1. Maddesinde, 24/3/1950 tarihli ve 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftli i Müdürlü ü Kurulu Kanunu hükümleri uyarınca, bu maddenin yürürlü e girdi i tarihte Atatürk Orman Çiftli i dahilinde bulunan arazilerle ilgili olarak Tarım ve Köyi leri Bakanlı ının uygun görü ü ile Ankara Büyük ehir Belediyesi ilgili mer'i mevzuat uyarınca öncelikle üst ölçekli plan ve koruma amaçlı imar planı ve bunlara uygun her türlü imar planlarını yapmaya ve yaptırmaya yetkilidir. Bu Kanunun yürürlü e girdi i tarihe kadar üçüncü ahıslarla Atatürk Orman Çiftli i arasındaki hukukî ihtilafların çözümü için imar planlarının uygulanmasında sınırları dolayısıyla müstakil ada ve parsel yapılamayan Atatürk Orman Çiftli ine ait araziler, imar uygulamalarında bütünlük sa lanması açısından mülkiyet hakkını azaltmamak ve herhangi bir de er kaybına sebebiyet vermemek kaydıyla, hukukî ihtilafların oldu u plan bölgesindeki ada ve parsellerde toplanabilir. Tarım ve Köyi leri Bakanlı ının uygun görü ü ile imar planlarına uygun olmak artı ile yol, meydan, alt geçit, üst geçit ve raylı toplu ta ım araçları, yer altı tünelleri ve yer altı hizmetleri için gerekli arazi ile dere ıslahı yapılması planlanan araziler üzerinde, kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınmak suretiyle bedelsiz olarak Ankara Büyük ehir Belediyesi lehine intifa hakkı tesis edilir. Tarım ve Köyi leri Bakanlı ının uygun görü ü ile Atatürk Orman Çiftli i arazilerinin onaylı imar planlarında görülen hayvanat bahçesi 10 yılı a mamak üzere herhangi bir ekilde Tarım ve Köyi leri Bakanlı ı ve Atatürk Orman Çiftli i tüzel ki ili ine bir külfet ve yükümlülük getirmemesi kaydı ile Atatürk Orman Çiftli i Müdürlü ü ile Ankara

Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı arasında yapılacak bir protokolle Ankara Büyük ehir Belediyesi lehine intifa hakkı tesis edilebilir. Tarım ve Köyi leri Bakanlı ının uygun görü ü üzerine Hayvanat Bahçesi içerisindeki i letmeler tahsis amacına uygun olarak Büyük ehir Belediyesi tarafından üçüncü ahıslara kiraya verilebilir. Büyük ehir Belediyesine tahsis edilen araziler, Büyük ehir Belediyesince hiçbir ekilde maddede belirtilen amaçlar dı nda kullanılamaz. Yukarıdaki fıkralarda belirtilen amaca aykırı kullanımlara te ebbüsün ve/veya kullanımın tespiti halinde bu arazilerin intifa ve/veya i letme hakkı Atatürk Orman Çiftli i Müdürlü üne derhal iade edilir. Atatürk Orman Çiftli i arazileri üzerinde konut, ticaret ve sanayi amaçlı yapıla ma yapılamaz." hükmü düzenlenmi tir.

Dosyanın incelenmesinden, Tarım ve Köyi leri Bakanlı ı'nın 21.05.2010 gün ve 4035 sayılı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 02.07.2010 gün ve 5213 sayılı kararıyla uygun görülen 1/10000 ölçekli Atatürk Orman Çiftli i Alanları Nazım mar Planı ve I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım mar Planı, 1/10000

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

ölçekli ulaşım eması ve 1/1000 ölçekli Ulaşım (Yol-kavak vs) Uygulama Projesinin dava konusu ile ilgili kabul edilmesi üzerine görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, bakılan davanın konusunu teşkil eden taşınmazla yönelik plan değişikliğinin ehircilik ilkeleri, planlama esasları, kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olup olmadığının saptanması amacıyla Mahkememizin 18.05.2011 günlü ara kararı ile uyuşmazlık konusu yerdeki keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verilmiş olup, icra edilen keşif sonucu düzenlenen **26.12.2012 tarihli raporda özetle**, *2023 Ba kent Ankara Nazımın mar Planı Açıklama Raporunda, Atatürk Orman Çiftliği'nin kentin havalandırma koridoru özelliğini taşıyan arazi toluu içerisinde yer aldığı, kent içindeki açık yeşil alan sisteminin en önemli ve en büyük parçasını oluşturduğunun vurgulandığı; uyuşmazlık konusu planda, arazi kullanımlarını tanımlamada birbiriyle çelişen ve çift lejant getirilen alanların bulunduğu, "Tarımsal Üretim Alanı ve A açlandırılacak Alan" başlığı ile tanımlanan alanlar açlandırılmadığında, tarımsal üretim alanından bahsetmenin mümkün olmayacağı; halihazırda mevcut sanayi ve depolama alanlarını arazi kullanım kararı olarak kabul ettiği, söz konusu sanayi ve depolama tesislerinin ne zaman kaldırılacağı ve kaldırıldıktan sonra yüklenecek yeni işlevi tanımlama konusunda yetersiz kaldığı; mevcut sanayi alanlarına bitişik, Tarımsal Üretim Alanı ve A açlandırılacak Alan kullanımlarının yer aldığı, bu yaklaşımın, planlama esaslarına uygun olmadığı, alanın öncelikle tarım potansiyeli açısından değerlendirilmesi gerektiği; A açlandırılmı Alan, Park ve Rekreasyon Alanı kullanımının işi doldurulması gereken kullanımlar olduğu, bu tanımın da çift kullanımı beraberinde getirdiği, A açlandırılmı Alanların rekreasyon potansiyeline göre değerlendirilerek rekreasyona açılması gereken bölümlerinin belirlenmesi gerektiği; planların hazırlanması sürecinde, alanın özellikle I. Derece Doğal ve Tarihi Sit Alanı ilan edilmesi amacıyla yönelik olarak mutlaka korunması gereken öğelerin tespit edilmesi ve alanı olumsuz etkileyen işlev ya da kullanımların da tespit edilerek bunların kaldırılmasına yönelik plan kararlarının üretilmesi gerektiği, 1/10000 Ölçekli Ulaşım eması ve 1/1000 Ölçekli Ulaşım (Yol-Kavak vs) Uygulama Projesine ilişkin olarak ise; Ankara için bütüncül kararları içeren Ulaşım Ana/Master Planı olmadan 1/25000 ölçekli 2023 Ba kent Ankara Nazımın mar Planı kararlarına aykırı olarak, Metropolitan Alan içinde Ulaşım Kademelenmesi açısından I. Derece trafik yolu olan yolları plan kararı olarak önerdiği, 1/10000 Ölçekli Ulaşım eması ve 1/1000 Ölçekli Ulaşım (Yol-Kavak vs) Uygulama Projesi ile Atatürk Orman Çiftliği alanı içinden geçirilen doğu-batı yönündeki Yeni Çiftlik Bulvarı ve Ba lantı Yolları ve kuzey-güney yönündeki yollar 40-50 metre olup I. Derece trafik yolları ve kavakları olduğu, söz konusu yolların Atatürk Orman Çiftliği arazisinin tarım için en verimli olan, Ankara Çayının oluşturduğu vadi tabanından ve çaya paralel ve yer yer çay yatağı içinden denebilecek güzergah seçilerek geçirilmesinin Atatürk Orman Çiftliğinin çiftlik işletmesi olarak gelecekte taşınmasını olumsuz etkileyeceği, tarım arazilerinin Yasa gereği korunması gerektiği, kent merkezini İstanbul ve Eskişehir illerine bağlayan batı ve güneybatı yönlerinde Atatürk Orman*

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

Çiftli i sınırlarında 1. Derece trafik yollarının mevcut oldu u, dava konusu planla önerilen yeni yolların zaten azalmı olan Atatürk Orman Çiftli i alanlarının daha da azalmasına ve Çiftlik üzerinde de i ik tasarruflar için baskılar olu turulmasına neden olaca 1, sonuç olarak, dava konusu planların ehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararına uygun olmadı 1, 1/25000 Ölçekli Nazım mar Planına içerik ve alan kullanımı açısından uygun olmadı 1, tarihi ve do al sit alanlarının Yasada ve ilke kararlarında belirtilen ko ullara göre korunmadı 1, bu alanların Atatürk Orman Çiftli i'nin tarihsel kimli i ve amacına uygun olarak düzenlenmedi i hususlarına yer verildi i görülmektedir.

Bununla birlikte, söz konusu rapora taraflarca yapılan itirazlarda özetle; sit alanlarının tespitinin ilgili koruma kurullarının kararı ile yapıldı 1, dava konusu plan gibi "koruma amaçlı imar planlarının" ise sadece sınırların i lendi i ve sit kararının derecesine göre yer alabilecek kullanım ve yapıla ma ko ullarının tespit edildi i, yine kurul kararı onayından geçen imar planları oldu u, ayrıca dava konusu planın 1/10000 ölçe i ile lekesele ifadelerden ibaret oldu u, uygulama detayı içermedi i, 1. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanlarının sınırı itibariyle bir bütün olarak tescil edildi i, sit alanı içinde ayrıca korunacak alan gibi bir detaydan bahsetmenin mümkün olmadı 1, Atatürk Orman Çiftli i mülkiyetinin 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftli i Müdürlü ü Kurulu Kanunu ile koruma altında oldu u, Kanunla korunan bir alanın imar planıyla azaltılmasının mümkün olmadı 1, yapılan bütün yolların ve kullanımların Atatürk Orman Çiftli i mülkiyetinde oldu u, bunlar üzerinde 5659 sayılı Yasada öngöröldü ü üzere intifa hakkı tesis edilece i, Yasada yer alan "Atatürk Orman Çiftli i Kanunundaki bu alanlarda konut, ticaret ve sanayi yer alamaz." düzenlemesinin raporda dikkate alınmadı 1, 1983 yılında onaylanan Ankara Kenti Ula ım Ana Planı 2025 yılı projeksiyonlu oldu undan bugün itibariyle yürürlükte oldu u, dolayısıyla Ankara'nın üst ölçekli ula ım planının mevcut oldu u, kentin ula ım ihtiyaçları do rultusunda Çiftlik arazisi içinden alternatif bir güzergah olu turulması zorunlulu u do du u, i lemlerin yürürlükteki 2023 Ba kent Ankara (1/25000) Nazım mar Planı do rultusunda yapıldı 1, 1/10000 Ölçekli Ula ım eması ve 1/1000 Ölçekli Ula ım Uygulama Projesinin 1/25000 ölçekli plan ile bire bir uyumlu oldu u, mevcut sanayi tesislerinin alanın bütünlü ünü bozdu u bilindi inden, tesislerin "Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alan" olarak i aretlendi i, Plan Açıklama Raporunda, Mevcut Sanayi-Depolama Tesis Alanları olarak adlandırılan Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alanlar için, bu alanlarda mevcut yapı ve tesislerin ekonomik ömürlerini tamamlamalarını müteakip, ülke ekonomisine katkıları, ulusal savunma sanayi için önemleri ve özel hukuki statüleri göz önüne alınarak, 1/25000 Ölçekli 2023 Ba kent Ankara Nazım mar Planında öngörölen yeni alanlara, ilgili kurum ve kurulu larla ta ınma stratejisi ve yöntemlerinin belirlenece i, bu alanlardaki uygulamanın, mevcut yapıların tescil özellikleri, yapıla ma ko ulları, do al ve fiziki veriler dikkate alınarak alt ölçekli koruma amaçlı imar planlarına göre yapılaca ının belirtildi i, dolayısıyla planın bu tesisler için yetersiz kalmadı 1, sanayi alanı olarak plana i lenmedi i, mevcut sanayi tesislerinin faaliyetlerinin kısıtlanmasının

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

Anayasa'ya aykırı olacağı, bilirki ilerce sanayi alanı olarak belirtilen alanın, plan üzerinde "Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alan" olarak tespit edildi i, Atatürk Orman Çiftli i'ne ait olmayan üretim tesislerinin dava konusu plan onaylanmadan önce de tarım alanları ile iç içe oldu u, raporda, tarım ve sanayinin bir arada olamayacağı hususunun gerekçelerine yer verilmedi i, yol güzergahının tarım alanlarından, Ankara Çayı ve vadi tabanından geçmedi i, aksine yolun demir yolu hattı paralelinde, hafriyat alanı ve fiilen bugüne kadar kullanılan yol güzergahlarından geçti i, dere yata nının hiç bir noktasından geçmedi i hususlarının vurgulandı ı görülmektedir.

Mahkememizce bilirki i raporu ve rapora yapılan itirazlar birlikte de erlendirilmi , 22.02.2013 günlü ara kararı ile mahallinde ikinci kez ke if ve bilirki i incelemesi yaptırılmasına karar verilmi , yeniden olu turulan bilirki i heyetince 20.05.2013 tarihinde yapılan ke if ve bilirki i incelemesi sonucu düzenlenen ve Mahkememiz kayıtlarına **26.11.2013 tarihinde giren bilirki i raporunda özetle;** Atatürk Orman Çiftli i alanında günümüze kadar olan durum ve planlama süreci;Atatürk Orman Çiftli inin, Mustafa Kemal Atatürk ahsi mal varlı ı olarak özel ki ilerden satın alınmak suretiyle 1925 yılında Ankara'da kuruldu u, 5.5.1925 tarihinde 20 bin dekar olarak ba ladı ı, daha sonra Balgat, Etimesgut, Çakırlar, Macun, Güvercinlik, Tatar, Ya murbaba gibi arazilerin satın alınması ile 52 bin dekara ula tı ı, AOC, bizzat Mustafa Kemal Atatürk tarafından 13 yıl i letildi i, Mustafa Kemal Atatürk tarafından 11.6.1937 tarihinde tasarrufu altında bulunan ve ahsi mal varlı ı olan Atatürk Orman Çiftli i arazisini artlı olarak hazineye ba ı ladı ı, ba ı senesinde “ çiftliklerin yerine göre arazi ıslah ve tanzim etmek, muhitlerini güzelle tirmek, halka gezecek, e lenecek ve dinlenecek sıhhi yerler, hilesiz ve nefis gıda maddeleri temin etmek, bazı yerlerde ihtikarla fiili ve muvaffakiyetli mücalede bulunmak gibi hizmetleri de bulunmak zikre ayandır. Bünyelerinde metanetine ve muvafakiyetlerinin temelini te kil eden geni çalı ma ve ticari esaslar dahilinde idare edildikleri ve memleketin mıntıklarında da mümessilleri tesis edildi i takdirde tecrübelerini müspet i sahasından alan bu müesseselerin ziraat usullerini düzeltme istihsalatı artırma ve köyleri kalkındırma yolunda devletçe alınan ve alınacak tedbirlerin hüsnü, intihap ve iktisabına birar amil ve mesnet olacaklarına kani bulunuyorum ve bu kanaatle tasarufumdaki bu çiftlikleri bütün tesisat, hayvan ve demirba ları ile beraber hazineye hediye ediyorum” ekindeki vasiyette bulundu u, bu do rultuda da 11.05.1938 günü resmi senette akit tablosu düzenlendi i, AOC'nin Hazineye ba ı lanmasından sonra di er çiftliklerle birlikte örnek i letmeler halinde geli meler sa lanması amacıyla tarımsal bir devlet te ekkülü kurulması kararı verildi i ve Atatürk Orman Çiftli i Devlet Ziraat letmeleri Kurumuna devredildi i, ancak, 1938-1950 arası dönemde “Devlet Ziraat letmeleri Kurumu dare Meclisi” kararıyla çiftlik arazisinin amaç dı ı kullanımının yolu açıldı ı, 1938-1950 yılları arasında çiftli in 7372 dekar arazisi de i ik yöntemlerle çe itli kurulu lara da ıtıldı ı, çiftli in korunması ve ya anan hızlı arazi kayıplarının önlenmesi amacıyla, 25.03.1950 tarihinde 5659 sayılı “Atatürk Orman Çiftli i

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

Kurulu Kanunu” çıkartıldı 1. Bu Kanun ile çiftlik yeni bir statüye kavu tu uve Tarım ve Köy leri Bakanlığı ı’na ba lı bir tüzel ki ilik olarak devam etti i, Bu kanunun 10. maddesinin 1. fıkrasında “ Atatürk Orman Çiftli inin bu kanunun yayımı tarihindeki sınırları içinde bulunan gayrimenkullerin gerçek veya tüzel ki ilere devir ve temlik ve kamula tırılması özel bir kanunla izin alınmasına ba lıdır.” hükmü ile ikinci fıkrasında “Bu Kanunun yayımı tarihinden önce resmi daire ve te ekküllere, Devlet Ziraat letmeleri Kurumu dare Meclisi kararı ve Tarım Bakanlığı nın muvafakatiyle satı ı takarrür etmi gayrimenkuller hakkında yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.” denilmekle istisna getirilmi ve kanun öncesinde satı ı yapılan arazilerin durumu için yasal dayanak olu turuldu u, 5659 sayılı Yasanın 10. maddesine göre çıkartılan 6000, 6238, 6947, 7310 sayılı yasalar ile Atatürk Orman Çiftli i arazisi tarım dı ı kullanıma açıldı ı, 1976 yılında çıkarılan 2015 ve 1983 yılında çıkartılan 2823 sayılı yasalar çerçevesinde toplam 14541 dekar çiftlik alanın daha çe itli kurulu lara satıldı ı, ayrıca, mahkeme kararı ile çe itli ahıslara verilen arazilerde de AOÇ arazisi daraltıldı ı,di er taraftan 27.11.1994 tarihinde çıkartılan 4046 sayılı “Özelle tirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde De i iklik Yapılmasına Dair Kanun” çerçevesinde özelle tirilen ve çiftlik arazisinden özel kanunlarla yer verilen, Sümerbank, Tekel Genel Müdürlü ü ve Zirai Donatım Kurumu gibi kurulu ların çiftlikte almı oldu u bu araziler de özel sahl ların eline geçti i, böylelikle, Atatürk Orman Çiftli i arazileri içinde özel mülkiyet alanları meydana geldi i,2005 yılı sonu itibari ile, çiftlik arazilerinde ortaya çıkan arazi kaybının2.078 dekar oldu u ve bu miktar Mustafa Kemal Atatürk’ün vasiyeti ile hazineye hediye etmi oldu u arazinin %42’sine e it oldu u, Atatürk Orman Çiftli inin, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu’nun 02.06.1992 gün ve 2436 sayılı kararı ile sit alanı olarak ilan edildi i, aynı Kurulun 20.07.1993 gün ve 3097 sayılı kararı ile AOÇ’ nin içerdi i tarihi ve do al özellikler nedeniye sit alanı olarak tescil edildi i ve 1/25.000 ölçekli paftalarda belirtilen sınırlar belirlendi i, Ankara Kültür ve Tabiat varlıkları Koruma Kurulu’nun 16.11.1993 gün ve 3280 sayılı kararı ile uygun görülen AOÇ ne ili kin 1/10.000 ölçekli paftalarda sit sınırları belirlendi i,Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu, AOÇ tarihi ve do al sit alanları bütünü için yapılan her türlü öneri ve ba vurunun AOÇ planlama süreci tamamlanıncaya kadar de erlendirilmeyece ine ve bu planın hazırlanarak Kurula iletilmesi istendi i, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu’nun 07.05.1998 gün ve 5742 sayılı kararı ile “Sit” in derecesinin I. Derece Do al ve Tarihi Sit olarak belirlenmesine karar verildi i, 08.07.2006 gün ve 26222 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlü e giren “Atatürk Orman Çiftli i Kurulu Kanununda De i iklik Yapılmasına li kin Kanunun Ek-1 Maddesi’nin 1. fıkrasında yer alan “AOÇ dahilinde bulunan arazilerle ilgili olarak Tarım ve Köy leri Bakanlığı ı’nın uygun görü ü ile Ankara Büyük ehir Belediyesi’nin ilgili mer’i mevzuat uyarınca öncelikle üst ölçekli plan ve Koruma Amaçlı mar Planı ve bunlara uygun her türlü imar planlarını yapmaya ve yaptırmaya yetkili oldu unu öngörölmü tür” hükmü uyarınca Ankara Büyük ehir Belediye

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

Ba kanlı 1'nce Atatürk Orman Çiftli i alanları ile ilgili olarak 5659/5524 sayılı Atatürk Orman Çiftli i Müdürlü ü Kurulu Kanunu'nun Ek 1 maddesinin 1. fıkrası gere ince Ankara Büyük ehir Belediye Meclisi'nin 12.01.2007 gün ve 207 sayılı kararı ile AOÇ arazilerine ili kin 1/25.000 ölçekli Nazım mar Planı ile aynı gün ve meclis kararı ile 1/10.000 ölçekli Nazım mar Planı ve Koruma Amaçlı Nazım mar Planı onandı ı, bu planlara kar ı Ankara 13. dare Mahkemesinde açılan davada Ankara Büyük ehir Belediye Meclisi'nin 12.01.2007 gün ve 207 sayılı kararı ile Atatürk Orman Çiftli i arazilerine ili kin 1/25.000 ölçekli Nazım mar Planı ile aynı gün ve meclis kararı ile 1/10.000 ölçekli Nazım mar Planı ve Koruma Amaçlı mar Planlarının iptal edildi i, bu kararın, Danı tay'ın Esas No: 2009/488 Karar No: 2010/2775 kararı ile de onandı ı, 2007 yılı onaylı planların Ankara 13. dare Mahkemesi kararıyla iptal edilmesi ve Danı tay'ca bu kararın onanması nedeniyle, Ankara Büyük ehir Belediyesi tarafından yeniden hazırlanan "1/10.000 ölçekli Atatürk Orman Çiftli i Alanları Nazım mar Planı ve I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım mar Planı" olarak isimlendirilen 1/10.000 ölçekli Nazım Plan'ın T.C. Tarım ve Köyi leri Bakanlığı 1'nin 21.05.2010 gün ve 4035 sayılı yazısı ile uygun görüldü ü ve Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu'nun 02.07.2010 günlü toplantısında görü ülen planların 5213 sayılı kararlarla uygun bulunarak Ankara Büyük ehir Belediyesi'ne gönderildi i, planlar Ankara Büyük ehir Belediye Meclisi'nin 13.08.2010 gün ve 2494 sayılı kararı ile onaylandı ı ve 31.08.2010 tarihinde askıya çıkartıldı ı,

Planlama hiyerar isi açısından yapılan de erlendirmede; 1/25.000 Ölçekli 2023 Ba kent Nazım mar Planında temel ilkeler olarak ".....Do al ve be eri kaynak ve potansiyellerden varlıklarına ve devamına zarar vermeyecek ve optimum yararlanmaya imkan verecek biçimde, sosyo-ekonomik ve kültürel geli meyi sa layarak, koruma ve kullanma dengesini amaçlayan", ".....Do al, kültürel, çevresel de erlerin, tarihi varlıkları, su kaynaklarının, tarım ve orman alanlarının korunmasını, afet risklerinin giderilmesini, azaltılmasını, afete kar ı önlem alınmasını amaçlayan" gibi ilkeler kabul edilmektedir. Yine 1/25.000 Ölçekli 2023 Ba kent Nazım mar Planının Özel hükümler, C- Koruma Alanları ba lı ı altında Atatürk Orman Çiftli ine yer verildi i.C.1 Maddesinde "Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun 02.06.1992 tarih ve 2436 sayılı kararı ile "Do al ve Tarihi Sit Alanı" olarak tescil edilen Atatürk Orman Çiftli ine ait ta ınmazların sınırını kapsar. 1/25.000 ölçekli 2023 Ba kent Ankara Nazım mar Planı kapsamında, Ye il ve Açık Alan Sistemi Ana Planı ile e güdümü sa lanmak üzere, do al ve tarihi sit alanının tümünü kapsayacak biçimde 5226 sayılı Kanun ile de i ik 2863 ve 5524 sayılı Yasalar uyarınca AOÇ Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama mar Planları yapılacaktır. Bu plan ile Çiftli in korunmasına ili kin esaslar ve koruma amaçlı kullanıma yönelik ko ul ve kısıtlar kent bütünü sistemati i içerisinde ortaya konulacaktır...Koruma Amaçlı mar Planı ve tüm planlama çalı malarında ve yine aynı Kanunda belirtildi i üzere"..Atatürk Orman Çiftli i Arazileri üzerinde konut, ticaret ve sanayi amaçlı yapıla ma yapılamaz". Kent içi açık-ye il alan sistemi

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

açısından büyük önem taşıyan ve Atatürk'ün mirası olması niteliğiyle tarihsel, kültürel açıdan da çok önemli bir değer olarak tanımlanan Atatürk Orman Çiftliği'nin Atatürk'ün mirası doğrultusunda korunup geliştirilmesi temel esastır. “denildiği, 1/25000 ölçekli 2023 Nazım İmar Planı Açıklama Raporunda, Ankara 13. Daire Mahkemesince iptal edilen ve bu iptal kararı Danıştay tarafından onaylanan Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 12.01.2007 gün ve 207 sayılı kararı ile Atatürk Orman Çiftliği arazilerine ilişkin 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı ile aynı gün ve meclis kararı ile 1/10.000 ölçekli Nazım İmar Planı ve Koruma Amaçlı İmar Planları esas alınmış ve bu plan kararlarına atıf yapıldığı, 1/25000 ölçekli 2023 Nazım İmar Planı Açıklama Raporu sonundaki 1/25.000 plan paftası incelendiğinde, AOÇ alanının bütün olarak tarandığı, sadece ana ulaşım akslarının alan içerisinden geçirildiği, planda önerilen yol akslarının, dava konusu 1/10.000 planda önerilen yollarla aynı olduğunu görüldüğü, AOÇ içerisindeki fonksiyonlar tanımlanmamış ve plan hükümlerinde “Yeşil ve Açık Alan sistemi Ana Planı ile eşgüdümü sağlanmak üzere, doğul ve tarihi sit alanının tümünü kapsayacak biçimde 5226 sayılı Kanun ile değişik 2863 ve 5524 sayılı Yasalar uyarınca AOÇ Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planları yapılacaktır.” denildiği, Atatürk Orman Çiftliği Kurulu Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun Ek-1 Maddesi'nin 1. fıkrasında yer alan “AOÇ dahilinde bulunan arazilerle ilgili olarak Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın uygun görüşü ile Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin ilgili mevzuat uyarınca öncelikle üst ölçekli plan ve Koruma Amaçlı İmar Planı ve bunlara uygun her türlü imar planlarını yapmaya ve yaptırmaya yetkili olduğu öngörülmüştür” hükmünün düzenlendiği, önceki planın iptal kararı sonrasında doğrudan sadece 1/10.000 ölçekli plan hazırlanarak yürürlüğe girdiği, AOÇ arazilerine ilişkin 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı yapılmadığı, dava dosyası içindeki belgelerde iptal sonrası AOÇ'yi kapsayan alanda neden 1/25.000 Nazım İmar Planı yapılmadığı ile ilgili açıklama da getirilmediği, 1/25000 ölçekli 2023 Nazım İmar Planı ile AOÇ'ye getirilen arazi kullanım kararları belirli olmadığı, alana getirilen arazi kullanım kararlarının 1/10.000 ölçekli AOÇ Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planları ile tanımlanmasının da yeterli olmadığı çünkü, bu arazi kullanım kararlarının 1/25.000 düzeyinde etkileme alanı ile ilgili kisinin sorgulanması gerektiği, 5226 sayılı Kanun ile değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kanununun 17/a maddesi gereğince Koruma Amaçlı İmar Planı yapılmadan önce 1/25000 düzeyinde Sit alanının etkileme çevresine yönelik kararların tekrar gözden geçirilerek onaylanması gerektiği, dava konusu AOÇ alanında sit alanı ve etkileme çevresine yönelik kararların ilişkin 1/25.000 plan düzeyinde sorgulanmadan doğrudan alt ölçekte çözümlendiği, diğer taraftan 1/25.000 Ölçekli 2023 Bakent Nazım İmar Planının Özel hükümler, C-Koruma Alanları başlıklı 1 altında C.1 maddesinde “Koruma Amaçlı İmar Planı ve tüm planlama çalışmalarında ve yine aynı Kanunda belirtildiği üzere”..Atatürk Orman Çiftliği Arazileri üzerinde konut, ticaret ve sanayi amaçlı yapılaşma yapılamaz” kent içi açık-yeşil alan sistemi açısından büyük önem taşıyan ve Atatürk'ün mirası olması niteliğiyle tarihsel, kültürel açıdan da çok önemli bir değer olarak

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

tanımlanan Atatürk Orman Çiftli inin Atatürk'ün mirası do rultusunda korunup geli tirilmesi temel esastır." denilmesine ra men dava konusu 1/10.000 ölçekli Atatürk Orman Çiftli i Alanları Nazım mar Planı ve I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım mar Planında "Mevcut Sanayi ve Depolama Tesisleri (MT)(Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alanlar)", "Mevcut Sosyal Tesis alanı", "Mevcut Spor Tesis Alanı", "Kamu Kurum ve Kurulu ları", "Askeri Alan", "E itim Tesisleri Alanı", "Akaryakıt stasyonu" gibi lejantlar getirilerek, bugüne kadar olan mevcut yapıla manın korunması yönünde bir yakla ımla karar verildi inin görüldü ü, bugüne kadar yapıla manın korundu una yönelik yakla ım plan raporu (AOÇ Alan Bütünlü ü içindeki Mevcut Sanayi- Depolama Tesisleri (Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen), Mevcut Yapıla mı AOÇ Alanları ba lı ı altlarında) ve 11 nolu, 15 nolu, 16 nolu plan notlarında da açık olarak ifade edildi i, oysa, 728 ve 421 sayılı ilke kararlarında I. Derece Do al ve Tarihi Sit alanlarda kesin yapıla ma yasa ı getirildi i, ilke kararlarında, bu yapı yasa ına ili kin istisnalar getirildi i, ancak bu istisnalar, dava konusu planda kabul edilmi lejantlarla getirilen kullanımları kapsamadı ı, bu açıdan dava konusu 1/10.000 ölçekli Atatürk Orman Çiftli i Alanları Nazım mar Planı ve I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım mar Planı 728 ve 421 sayılı ilke kararlarına aykırılık ortaya çıkardı ı, Ankara 1/25.000 Ölçekli 2023 Ba kent Nazım mar Planı Temel lkeleri ba lı ı altındaki 2 nolu Yasal Çerçeve- çtihatlar kısmında "Mevzuatla belirlenmi hükümlerin gereklerinin yerine getirilmesi ile sınırlı kalmamak üzere, tüm çevresel, do al, kültürel de er ve varlıkların aktif olarak korunabilmesine yönelik olu turulmu ilke kararları ve benimsenmi ulusal, uluslararası sözleşme, siyasa, strateji ve ilkelerinin gereklerinin yerine getirilmesi esastır." denildi i, dava konusu planda Yüksek Kurulun ilke kararların (728 ve 421 ilke kararları) dikkate alınmaması nedeniyle, Ankara 1/25.000 Ölçekli 2023 Ba kent Nazım mar Planı (üst ölçekli plan) ile dava konusu plan arasında uyumsuzluk bulundu u,

Nazım imar planının içeri i ile ilgili yapılan de erlendirmede;

Ülkelerde uygulanan planlama sistemlerinin ikiye ayrıldı ı, bunlardan biri 'düzenleyici planlama sistemi' (ngilizce terminolojisi 'regulatory planning systems') dir. Ço u Kıta Avrupası'ndaki ülkelerde bu planlama sisteminin kullanıldı ı, di eri ise, 'takdir yetkisine dayalı planlama sistemi' (ngilizce terminolojisi 'discretionary planning system') dir. ngiltere'de bu planlama sisteminin kullanıldı ı, ülkemizdeki uygulanan planlama sisteminin, 'düzenleyici planlama sistemi oldu u, düzenleyeci planlama sisteminin üç özelli i bulundu u, bunlardan ilki, planlar arasında sıra düzeninin varlı ı oldu u, planlar arasındaki sıradüzensel ili kideki amaç, en üst düzeyde alınan plan kararlarının, mekana indirgenmesinde planlar arasında e güdümün sa lanması oldu u, ayrıca alt düzeyde getirilen plan kararlarının mevzi yada noktasal kararlar olarak de il, üst düzeyde alınan plan kararlarının yol göstericili i ile geli tirilmesi oldu u, planlar sıradüzeni çerçevesinde alt düzeydeki plan kararları üst düzey plan kararlarına aykırı olamayaca ı, bu nedenle planlar sıradüzeni kendili inden bir kontrol mekanizması da ortaya çıkardı ı, imar mevzuatında bu hiyerar ik (sıradüzensel) yapı kabul

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

edildi i, her planın kendine özgün ölçe i, türü, içeri i, amacı, kapsamı, veri ve sorunsalı oldu u, fakat her plan bir üst ölçe in ana kararlarını koruyan özgün bir plan belgesi olmak zorunda oldu u,ülkeminde ana plan türü planlar, üç kategoriye ayrı tı ı, herbir plan türünün içerdi i bilgi ve kapsamın farklı oldu u, Sosyo- Ekonomik Planların,Ulusal Kalkınma Planı,Bölgesel Geli me Ulusal Stratejisi, Ülke Mekansal Strateji Planı, Bölge Planı, Bölgesel Mekansal Strateji Planı, Üst Düzey Fiziki Planların,. Çevre Düzeni Planı / 1 Çevre Düzeni Planı (1/200.000, 1/100.000, 1/50.000, 1/25.000),Metropolitan Alan Nazım mar Planı (1/25.000- 1/5000), Yerel Fiziki Planların,Nazım mar Planı (1/5000; 1/2000),Uygulama mar Planı (1/1000) oldu u,planların ikinci özelli i kesinli e sahip olmaları oldu u, di er bir de i le, düzenleyici planlama sistemlerinde plan, imar haklarını tanımlamasında yada sınırlaması açılardan net kararlar getirdi i, çünkü, planın onanması ile, plan yasal belgeye dönü tü ü, bu durumda, planın getirdi i kullanım kararları herkes için ba layıcı nitelikte oldu u,üçüncüsü ise, düzenleyici planlama sistemlerinde plan ile uygulama birbirinden ba ımsız de il, birbirlerini takip eden süreçler oldu u, plan kararları planlar arasındaki sıradüzensel ili ki ile yerel fiziki planlardaki en alt ölçekteki plana aktarıldı ı, en alt ölçekteki plan (uygulama imar planı) ise do rudan uygulama için temel alındı ı, dava konusu “1/10.000 ölçekli Atatürk Orman Çiftli i Alanları Nazım mar Planı ve I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım mar Planı”nın hem nazım imar planı hem de koruma amaçlı nazım imar planı olması nedenleriyle “Koruma Amaçlı mar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine li kin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik” hükümlerine ve “Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik” hükümlerine tabi oldu u, nazım imar planı ‘genel kullanı biçimleri’, ‘ba lıca bölge tipleri’, ‘bölgelerin gelecekteki nüfus yo unlukları’, ‘gerekti inde yapı yo unlu u’, ‘çe itli yerle me alanlarının geli me yön ve büyüklükleri’ ile ‘ilkeleri’, ‘ula ım sistemleri ve problemlerinin çözümü’ gibi hususları gösterdi i, bu yönü ile nazım imar planı, do rudan 1/1000 ölçekli uygulama imar planını kararlarına hem arazi kullanım açısından hem yo unlukları tanımlandı ından yapıla manın biçimlerinin belirlenmesinde temel oldu u, koruma amaçlı imar planının ana özelli i ise, sit alanı ve alanın etkile im sahalarını da dikkate alarak, ‘koruma esasları ve kullanma artları’, ‘yapıla ma sınırlamaları’, ‘sa lıkla tırma’, ‘yenileme alan ve projeleri’, ‘uygulama etap ve programları’, ‘açık alan sistemi’, ‘yaya dola ımı ve ta ıt ula ımı’, ‘altyapı tesislerinin tasarım esasları’, ‘yo unluklar’, ‘parsel tasarımları’, ‘yerel sahiplilik’, ‘uygulamanın finansman ilkeleri uyarınca katılımcı alan yönetimi modelleri’ gibi bilgileri nazım ve uygulama imar planlarının gerektirdi i ölçekte içerdi i,dava konusu, 1/10.000 ölçekli Atatürk Orman Çiftli i Alanları Nazım mar Planı ve I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım mar Planı Açıklama Raporunda “Plan, alt ölçekte etaplar halinde yapılabilecek 1/1000 ölçekli uygulama imar planları ve kentsel tasarım projelerini yönlendirmesi açısından mekansal i lev, kullanım ve ula ım ba lantıları ile ilgili temel kararları içeren kavramsal tasarım-fikir projesi ba lamında ele alınmı tır.” denildi i,

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

plan notları 4. ba lık altında “*Alt ölçekli imar planları etaplar halinde yapılabilir. AOÇ Alanlarında öngörülen i levlerin gerektirdi i tesislerin yapıla ma ko ulları, yürürlükteki ilke kararlarına uygun olarak, Tarım ve Köyi leri Bakanlı ı’nın ve Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu’nun uygun görece i alt ölçekli planlar ile kentsel tasarım projelerinde belirlenecektir.*” denildi i, 5. Plan notunda ‘...*Bu alandaki uygulama Tarım ve Köyi leri Bakanlı ının uygun görece i kentsel tasarım projesine göre yapılacaktır.*” denildi i, 6. maddesinde “.....*Tarım ve Köyi leri Bakanlı ının uygun görece i kentsel tasarım projesine göre yapılacaktır.*”, 11. maddesinde “..*Bu alanlardaki uygulama alt ölçekli imar planlarına göre yapılacaktır.*”, 12. Maddesinde “... *bu durumdaki parsellerin sınırlarından kaynaklanan sorunlar, alt ölçekli plan ve parselasyon planı ile çözümlenecektir.*”, 15. maddesinde “... *alt ölçekli planlarla çözümlenecektir.*”, 16. maddesinde “....*mevcut tesislerin imar durumları alt ölçekli planlarda belirlenecekür.*” denildi i, bu durum dava konusu plan kararlarının bu ölçekte çözümlenmesi gereken kararlarının bir ço unun 1/10.000 ölçekli planla çözümedi i, idarenin takdirine ba lı olarak plan notu ile alt ölçekli planlara yada kentsel tasarım projelerine bırakıldı ını gösterdi i, di er bir de i le, 1/10.000 ölçekte verilmesi gereken plan ana kararlarının açık bir biçimde belirlenmeyip do rudan alt ölçekli plana bırakıldı ı, bu durum düzenleyici planlama sistemine (Ülkemizde uygulanan planlama sistemi) aykırı bir durum olu turdu u çünkü, bu ekli ile planlar belirsizlik ortaya çıkaraca ından planlamada olması gereken kesinlik sa lanamayaca ı, aynı zamandan da her planın yapması gereken i levi ortadan kaldıracı ından dolayı planlamadaki hiyerar i ilkesi de bu durumda uygulanamayaca ı, dava konusu, 1/10.000 ölçekli Atatürk Orman Çiftli i Alanları Nazım mar Planı ve I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım mar Plan Notları 4. ba lık altında “*Alt ölçekli imar planları etaplar halinde yapılabilir.*” denilmesine ra men, dava konusu planlara ili kin etaplama sınırları getirilmedi inin görüldü ü, bu durumda etaplar sınırlarının büyüklükleri, özellikleri, etap süreleri yönünden kısıtlamalar getirilmedi i için belirsizlik bulundu u, oysa, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeli in 15. maddesinde “*Uygulama imar planlarının tamamı bir a amada yapılabilece i gibi etaplar halinde de hazırlanabilir. Ancak, bu durumda etap sınırlarının varsa nazım planlar üzerinde gösterilmi olması gerekir.*” denilmekle, planların etap halinde yapılmasının ko ulu verildi i ancak, dava konusu planda bu ko ulun yerine getirilmedi i, dava konusu plan yürürlü e girdi inde, bu planla birlikte, 1/10.000 ölçekli Ula ım masası ile 1/1000 ölçekli Ula ım (Yol-Kav ak vb.) Uygulama Projesi de yürürlü e girdi i, dava konusu planda bu ölçekte çözümlenmesi gereken kararların bir ço unun 1/10.000 ölçekli planla çözülmeyerek, idarenin takdirine ba lı olarak plan notu ile alt ölçekli planlara yada kentsel tasarım projelerine bırakılması, ula ım arz ve taleplerinde belirsizlik ortaya çıkardı ı, bu durumda, plan kararlarına ba lı olarak ula ım arz ve talep bilinmemesine kar ılıklı, 1/10.000 Ula ım masasının geli tirilmesi, ayrıca 1/1000 ölçekli Ula ım (Yol-Kav ak vb.) Uygulama Projesi yapılmasının anlamlı olmadığı çünkü AOÇ Nazım mar Planı ve I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım mar

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

%28.64 oldu u, buna karılık, 2. ana fonksiyon türü olarak amaçlarda tanımlanan ye il ve rekreasyon i levlerinin oranının ise % 41.21 oldu unun görüldü ü, bu durum dava konusu planda ana i levnin öncelikle ye il alan ve rekreasyon fonksiyonu oldu unu, ikincil olarak tarım fonksiyonun dü ünüldü ünü gösterdi i, bu durum, Atatürk'ün artlı ba ına aykırı bir durum olu turdu u, di er yandan, dava konusu planda mevcutta korunan her türlü yapıla manın oranı tüm alanın %14.37 kadar oldu u, alanın 'I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı' oldu u dü ünüldü ünde, bu kararda 728 ve 421 sayılı Yüksek Kurulun verdi oldu u ilke kararlarına aykırı oldu u, ayrıca, alanın I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı oldu u ve yapı yasaklı bir alan oldu u (istisnalar ilke kararında tanımlanmı tır.) dü ünüldü ünde, yol alanı oranının, dava konusu planda do rudan "tarım alanları" (yalnızca tarım alanı) olarak bırakılmı olan ana i lev fonksiyonundan da fazla oldu unun görüldü ü, di er bir de i le; yol alanının dava konusu alanda hakim plan fonksiyonu olarak ortaya çıktı ı, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeli in 18. maddesinde "*Her ölçekteki planlar EK-2 de verilen lejant ve plan çizim normlarına göre hazırlanır.*" denildi i, Koruma Amaçlı mar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine li kin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik 10. maddesinde "*Koruma amaçlı imar planlarının hazırlanmasında uygulanacak gösterimlerde Bayındırlık ve skan Bakanlı ının Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeli inde belirtilen gösterimlere uyulur. Ancak koruma amaçlı imar planlarının özelli i, verilecek kararların detaylı olması ve her alanın farklı nitelik ta ınması nedeniyle, plana özgü gösterim kullanılabilir.*" denilmekle, istisna getirilerek alana özgü gösterim kullanılaca ı ifade edildi i, dava konusu plan gösterimi açısından incelendi inde, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeli e uygun olmayan gösterimler oldu unun görüldü ü, bu gösterimlerin Koruma Amaçlı mar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine li kin Usul ve Esaslara Ait Yönetmeli in 10. maddesine göre ortaya çıktı ının dü ünülebilece i, ancak, plan gösteriminde geli tirilen dilin planlama diline uygun olmadı ının görüldü ü, dava konusu planın gösterimler altındaki Alansal Kullanımlar ba lı ı incelendi inde "Mevcut Hayvanat Bahçesi", "Mevcut Sosyal Tesis Alanı", "Mevcut Spor Tesisleri Alanı", "Mevcut Sanayi ve Depolama Tesisleri (MT) (Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alanlar" gibi gösterimler plan dilinden daha çok analiz diline uygun gösterimler oldu u, plandaki gösterim ifadelerinin alanın kullanımının plan projeksiyonu içerisindeki alaca ı fonksiyon olması gerekti i, Planın mevcut durumu esas alması durumunda da geçerli olan fonksiyon plan gösterimi olarak ifade edilece i, aynı durum, "A açlandırılmı Alanlar" içinde geçerli oldu u, bu lejant bize bu alanların imdiye kadar a açlandırılmı oldu unu gösterdi i, ancak anlam olarak gelecekte (plan projeksiyonu içerisinde) alaca ı durum hakkında bilgi vermedi i, her ne kadar, plan raporunda "a açlandırılmı alanlar" kullanımının detayı verilmi olsa da, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeli inde belirtilen gösterimlere göre ifade edilmesi gerekti i, yine, dava konusu planın gösteriminde bazı kullanımların herhangi bir plan notu getirilmeden birlikte

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

kullanıldı nın görüldü ü, bu gösterimler, “Tarımsal Üretim Alanı ve A açlandırılacak Alan”, “Kültür-Park ve Rekreasyon Alanı”dır. AOÇ Nazım mar Planı ve I. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım mar Planı Açıklama Raporunda “Tarımsal Üretim Alanları” baş lı ı altında “Atatürk Orman Çiftli i arazilerinin toprak kabiliyet sınıfları açısından verimli arazileri olarak belirlenen, Ankara Çayı-Gazi Mahallesi arasındaki kısımları Tarım 1 Müdürlü ünçe 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu uyarınca yapılan tespitler do rultusunda mutlak tarım arazileri tarımsal üretim alanları olarak ayrıldı ı, bu alanlarda, fidancılık, seracılık gibi örtü altı tarımsal faaliyetler, tarla bitkileri yeti tirilmesine yönelik tarımsal üretimler ile e itime yönelik bilimsel ara tırma yapılabilecektir.” denildi i, “A açlandırılacak Alanlar” fonksiyonunun ise tanımlanmadı ı, raporda “A açlandırılmı Alanlar”ın tanımlandı nın görüldü ü, bu iki fonksiyonun birarada olabilece i, ancak, burada sorunun, “Tarımsal Üretim Alanı ve A açlandırılacak Alan” kullanımında hakim fonksiyon türünün bu iki fonksiyondan hangisi oldu unun belirli olmaması oldu u, bu durum plan notlarında açıklanması gerekirken, plan notlarında açıklanmadı ı, plan paftasına bakıldı nda, bu alanların renginin ‘sarı’ oldu u dü ünüldü ünde, nazım imar planı tekni inde ‘sarı’ rengin tarım alanları gösteriminde kullanıldı ı da dü ünülürse, bu alanların tarım alanı a ırlıklı bir yapıda olaca ı eklinde yorum yapılabilece i, ancak, 17. Plan notunda,....*Bu alanlarla birlikte Tarımsal Üretim Alanları ve A açlandırılacak Alanlar kentin iklimi ve toprak yapısına uygun a aç türleri dikilerek korunacaktır.*” denilmekle, bu alanlarda “A açlandırılacak Alan” lejandının daha hakim oldu u yorumunun yapılabilece i, böyle bir karı ıklık ve belirsizlik 1/1000 ölçekli planı yönlendirmede yeterli olmadı ı,4. Nolu plan notunda “... AOÇ alanlarında öngörülen i levlerin gerektirdi i tesislerin yapıla ma ko ulları, yürürlükteki ilke kararlarına uygun olarak, Tarım ve Köyi leri Bakanlığı 1’nın ve Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulunun uygun görece i alt ölçekli planlar ile kentsel tasarım projelerinde belirlenecektir.” denilmekle, belirsizlikleri gidermede ilgili Kurumların takdir yetkisi devreye girmektedir. Ancak, bu durum da daha öncede açıklandı ı gibi, ülkemizde uygulanmakta olan düzenleyici planlama sisteminin mantı na aykırı oldu u, benzer durum “Kültür-Park ve Rekreasyon Alanı” fonksiyonu içinde geçerli oldu u, “Kültür-Park ve Rekreasyon Alanı” kullanımında hakim fonksiyon türünün bu iki fonksiyondan hangisi oldu unun belirli olmadı ı, bu durumun plan notlarında açıklanması gerekirken, bu durum plan notlarında açıklanmadı ı,

Plan notları açısından yapılan de erlendirmede;

Dava konusu plan raporunda AOÇ Alan Bütünlü ü çindeki Mevcut Sanayi ve Depolama Tesisleri (MT) (Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alanlar) tanımlandı ı, “Bugüne kadar ya anan süreç içerisinde özel yasalarla Atatürk Orman Çiftli i mülkiyetinden çıkmı , ancak 1. Derece Do al ve Tarihi Sit Alanı sınırları içerisinde bulunan, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu’nun 20.07.1993 gün ve 3097 sayılı kararı ile uygun görülen AOÇ Sit Alanlarına li kin 1/10.000 ölçekli Sınırları Paftasında “Uzun Dönemde

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

Kaldırılması Dü ünülen Alanlar” olarak tanımlanan Türk Traktör Fab., Gazi Fi ek, Çimento fab., M TA , T GEM, TZDK, Akaryakıt Depolama ve Dolum Tesisi, TCDD Ray Kaynak Fab., Belediye Kömür Deposu, Karayolları Asfalt antiyesi gibi görsel ve çevresel kirlili e yol açan sanayi- depolama faaliyetleri uzun dönemde kaldırılarak geri kazanımı sa lanacaktır. Bu alanlardaki mevcut yapı ve tesisler ekonomik ömürlerini tamamlamalarına müteakip ülke ekonomisine katkıları, ulusal savunma sanayi için önemleri ve özel hukuki statüleri göz önüne alınarak Ankara Metropolitan Alan içerisinde 1/25.000 ölçekli 2023 Ba kent Ankara Nazım mar Planında öngörülen yeni alanlara, ilgili kurum ve kurulu larla i birli i yapılarak ta nınma stratejisi ve yöntemleri belirlenecektir. Bu alanlardaki uygulama; mevcut yapıların tescil özellikleri, yapıla ma ko ulları, do al ve fiziki veriler dikkate alınarak alt ölçekli koruma amaçlı imar planlarına göre yapılacaktır.” denildi i, yine planın 11. Notunda “Ankara Kültür ve Tabiat varlıklarını Koruma Kurulu’nun 20.07.1993 tarih ve 3097 sayılı kararında “Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alanlar” olarak belirlenen alanlar; plan bütünlü ünde getirilen i levlerle uyumlu olabilecek ekilde, mülkiyet yapısı korunmak kaydıyla uzun dönemde i levsel ve fiziksel dönü üme tabi tutulacak Mevcut Sanayi- Depolama Tesis (MT) alanlarıdır. Bu alanlarda; yürürlükteki 2863 sayılı yasa ve ilgili mevzuatı ile ilke kararları do rultusunda belirlenecek i levler yer alabilir.Bu alanlardaki uygulama alt ölçekli imar planlarına göre yapılacaktır.” denildi i, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu’nun 20.07.1993 gün ve 3097 sayılı kararı ile uygun görülen AOÇ Sit Alanlarına li kin 1/10.000 ölçekli Sınırları Paftasında “Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alanlar” ın belirlendi i, yine Ankara Metropolitan Alan içerisinde 1/25.000 ölçekli 2023 Ba kent Ankara Nazım mar Planında kaldırılmasının dü ünüldü ü, di er bir deyi le, bu alanlar bu kararlara göre, sanayi- depolama tesis alanları fonksiyonundan 2863 sayılı Kanun ve ilke kararları do rultusunda uygun i levlere dönü ücek alanlar olarak belirlendi i, yani bu alanların dönü türülmesinin dü ünüldü ü, dava konusu planda ise, bu alanlara ‘Mevcut Sanayi ve Depolama Tesisleri (MT)’ denilmekle, var olan fonksiyonun korundu u, ancak “Uzun Dönemde Kaldırılması Dü ünülen Alanlar” olarak tanımlanmakta bu alanın dönü türülece i ifadesinin ortaya çıktığı, bu ikili tanımlamanın belirsizlik ortaya çıkardığı, aynı zamanda bu tanımlamanın planlama diline uygun olmadığı, dava konusu planda bu gösterimin verildi i alanların planın projeksiyon süresi içinde hangi fonksiyonda kalaca mının belirli olmadığı, plan raporunda “...sanayi- depolama faaliyetleri uzun dönemde kaldırılarak geri kazanımı sa lanacaktır. Bu alanlardaki mevcut yapı ve tesisler ekonomik ömürlerini tamamlamalarına müteakip.....” denilmekle, uzun dönemin planın projeksiyonuna göre de il, yapı ve tesislerin ekonomik ömürlerini tamamlamalarına ba lı açıklandı mının görüldü ü, bu durumda, plan kendi projeksiyonuna ba lı karar getirmedi i, bu da bu tesislerin planın projeksiyon döneminde “mevcut sanayi ve depolama tesisi” olarak kalması yani korunması anlamına geldi i, bu ekilde de erlendirme, do rudan Yüksek Kurulun vermi oldu u 728 ve 421 sayılı ilke kararlarına aykırı oldu u, di er yandan, e er bu alanlar plan projeksiyon

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

dönemi içerisinde dönü türülmek (kaldırılmak) isteniyorsa, o zaman plan kararlarında bu alanlar için gelecekte alması gereken fonksiyonun verilmesi gerekirken, bu verilmeyip, bunun kararı da alt ölçekli planlara bırakıldı 1, di er bir anlatımla, bu kararın 1/10.000 ölçekte verilmesi gerekirken, alt ölçeklere bırakıldı 1, bu durumun belirsizlik ortaya çıkaraca ından düzenleyici planlama sistemine (ülkemizde uygulanan planlama sistemi) aykırı oldu u, oysa idarenin bu alanların dönü türülmesinde araçlara da sahip oldu u, bu araçlardan birinin, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanununun 17. Maddesinde ortaya çıkan, “imar hakkı transferi”dir. Bu maddede “c) *Yapılanma hakları kısıtlanmı tescilli ta ınmaz kültür varlıklarına veya bunların koruma alanlarında bulunan ya da koruma amaçlı imar planlarıyla yapılanma hakları kısıtlanan ta ınmazlara ait mülkiyet veya yapılanma haklarının kısıtlanmı bölümünü, imar planlarıyla yapılanmaya açık aktarım alanı olarak ayrılmı , mülkiyetlerindeki veya üçüncü ahıslara ait alanlara, aktarımdan yararlanacak öncelikli hakları belirleyerek bir program dahilinde aktarmaya, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeler, bunların dı ında valilikler yetkilidir.*“ denilmekle, imar hakkı transferinin bu alanlardaki mevcut sanayi ve depolama tesisleri fonksiyonunun dönü ümü için kullanılabiliece i, yine, 5366 sayılı Kanun ve bu kanun içeri indeki araçlarda uygulanabiliece i, 7 nolu plan notunda “*Park ve rekreasyon alanlarında; dinlenme- e lence alanları, piknik alanları, a açlandırma, oyun alanları, çay bahçesi, yeme-içme birimleri, büfe, mekanik e lence parkı, peyzaj elemanları, genel otoparklar, servis yolları, bisiklet yolları vb. kullanımlar yer alabilir.*” denilmekle, “park ve rekreasyon” ikili bir gösterim ortaya çıkardı 1, park fonksiyonu ve rekreasyon fonksiyonunun iki ayrı fonksiyon oldu u, park fonksiyonu verilen yerlerde yapıla ma hakkı bulunmaz iken, rekreasyon alanlarında sınırlı da olsa yapıla ma hakkı verildi i, dava konusu plan notlarında park ve rekreasyon fonksiyonları için temel ayırımın dikkate alınmayıp bu iki gösterimin birarada verilmesinin park alanlarına da yapıla ma yapılması sonucunu ortaya çıkardı 1, dava konusu planda 15 nolu plan notunda “*AOÇ Müdürlü ü tarafından kullanılan, i letilen, kiraya verilmi olan tüm mevcut tesisler korunacak olup, bu yapılardan planda öngörülen yol güzergahları ve kav aklardan etkilenenler olması durumunda aynı alan içerisinde yeniden yapılabilecek olup, alt ölçekli planlar ile çözülecektir.*” denilmekle, AOÇ Müdürlü ü tarafından kullanılan, i letilen, kiraya verilmi olan tüm mevcut tesislerin korundu unun ortaya çıktı 1, dava doyası içinde AOÇ Müdürlü ü’nün kiraya vermi oldu u mülkler konusunda bir belge ve bilgi bulunmadı 1, yine plan raporunda da AOÇ Müdürlü ü tarafından kullanılan, i letilen ve kiraya verilen tesisler konusunda detaylı bilgi verilmeden ve imar mevzuatına uygun olup olmaması de erlendirilmeden bu plan notunun yazılmasının hatalı oldu u, ayrıca bu plan notu do rudan Yüksek Kurulun vermi oldu u 728 ve 421 sayılı ilke kararlarına aykırı oldu u, dava konusu planda 16 nolu plan notunda “*Atatürk Orman Çiftli i arazileri içerisinde 1992 yılındaki tescil kararı öncesi yer alan mevcut yapı ve tesisler i levlerini sürdürebilir. Atatürk Orman Çiftli i Müdürlü ünçe kiralanan alanlar üzerindeki mevcut tesislerin durumları alt ölçekli planlarda*

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

belirlenecektir.” denilmekle, 1992 yılındaki tescil kararı öncesi yer alan mevcut yapı ve tesislerin korundu u anlamının ortaya çıktığı, bu plan notu do rudan Yüksek Kurulun vermi oldu u 728 ve 421 sayılı ilke kararlarına aykırı oldu u,

Ula ım eması açısından yapılan de erlendirmede;

Davaya konu alan içerisinde ula tırma kolaylığı nın sa lanabilmesi için yapılmı (ve halen yapımı devam eden) olan yol güzergahları ile ilgili yapılması gerekli ön inceleme ve de erlendirmelerin yapılmadı mın görüldü ü, özellikle ehir içerisinde açılması dü ünülen yeni yol hatları ile ilgili bir Ula tırma Ana Planı dahilinde çalı maların yürütülmesi ve tek ba ına bir hat üzerinde açılacak yollarla ilgili tüm ehre etkisinin (olumlu olarak yansması için) detaylı olarak inceleme altına alınması gerekli oldu u, bu anlamda, öncelikle yolun kapasite analizlerinin yapılması gerekti i, kapasite analizinin amacı; karayolu kullanıcılarının (ta ıtlar ve insanlar ile di er unsurlar) mevcut ve gelecekteki maksimum sayısını tahmin ederek bu sayılara göre karayolu elemanın hizmet seviyesi, doluluk oranı ve geometrik standartlarını belirlemek oldu u, kapasite kavramı ile; hakim yol, trafik ve kontrol ko ulları altında, verilen bir zaman dilimi içinde yol platformu, üniform bir erit kesimi, bir kav ak veya bir noktadan makul ekilde geçebilecek ta ıt veya insanların maksimum saatlik miktarı tanımlandığı, karayolu elemanları (KE) için kapasite analizleri; mevcut bir KE'nin hizmet seviyesini belirleyerek mevcut ko ullardaki KE kapasitesinin mevcut / tahmini talep trafik hacmine cevap verip vermedi ini belirlemek ve e er istenen hizmet seviyesi sa lanamıyorsa kapasiteyi artırabilecek çözümler ortaya koymak için ve yapılması planlanan bir KE'nin hizmete açılması dü ünülen tarih ve ekonomik ömrü boyunca olu ması muhtemel trafik talepleri çerçevesinde istenen i letme ko ulları ve hizmet seviyesini sa layacak çözüm alternatiflerini olu turabilmek amacıyla yapıldığı, kapasite analizi; homojen trafik, yol ve kontrol ko ulları altındaki bir yolun kav aklarını (örne in sinyalizasyon kav akları gibi) veya kesimlerini inceledi i, ideal ko ullar, iyi hava, kaplama ko ulları ve yolu iyi bilen (yola a ina) kullanıcılar ile trafik akımında engel olmadı mını varsaydı ı, yol ko ulları, karayolu elemanın geometrik özellikleri ve di er unsurlardan meydana gelirken bazı durumlarda bu ko ullar yolun kapasitesi ile hızı etkileyebilirdi i, trafik ko ulları, kapasite hesaplarında kullanılan trafik hacmi ve kompozisyonu kapasiteyi do rudan etkiledi i, ta ıt türü yine kapasite analizini etkileyen di er bir bile en oldu u, ta ıt tiplerinin da ılımına ilave olarak kapasite, hizmet seviyesi ve servis akım oranını etkileyen di er bir trafik özelli i ise yönsel da ılım oldu u, kapasite analizinin di er önemli bir unsurunun da kontrol ko ulları oldu u, kontrol ko ullarının, kesintili akım ko ullarında belirli bir trafik akımının hareketi için ihtiyaç duyulan zamanın kontrol altında tutulması kapasite, servis akım oranı ve hizmet seviyesi için önemli oldu u, hizmet seviyesi (LOS), genellikle seyahat zamanı, hız, manevra serbestli i, trafik kesintileri, konfor ve rahatlık gibi hizmet parametreleri açısından trafik akımı içindeki i letme ko ullarının açıklandı ı bir kalite ölçüsü oldu u, hizmet seviyesi, her bir yolun sınıfına uygun analiz yöntemleriyle yolun hizmet seviyesi tanımlandığı, kapasiteleri açısından yol tiplerinin;

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

iki eritli karayolları (2x1), çok eritli karayolları (2x2, 2x3), otoyollar (2x2, 2x3, 2x4,...), yaya yolları, bisiklet yolları, iki eritli karayolları (2x1) oldu u, iki eritli bir karayolunun, aynı platform üzerinde bir gidi ve bir geli eridinden olu tu u, dü ük hızla seyreden ta ıtları geçmek için kar ı yöndeki trafik akımının izin verdi i kesim ve mesafelerde kar ı eridin kullanılması gerekti i, iki eritli karayolları pek çok ülkenin karayolu a ında anahtar bir unsur olup trafi in miktarı ve kompozisyonu, yolun geçti i arazinin topografik yapısı ve karayolundaki fonksiyonel de i iklikler performansını do rudan etkiledi i, iki eritli karayollarındaki servis kalitesini açıklamak için iki performans kriteri bulundu u, bunlar; takipte harcanan zaman yüzdesi ve ortalama seyahat hızı oldu u, takipte harcanan zaman yüzdesinin, manevra yapma özgürlü ü, konfor ve seyahat rahatlı nı ortaya koydu u, bu kriter geçi yetersizli i sebebiyle dü ük hızla seyreden ta ıtların arkasında olu an konvoylarda seyahat etme mecburiyetindeki ta ıtların ortalama seyahat zaman yüzdesi oldu u, takipte harcanan zaman yüzdesinin arazide ölçülmesi zor olmakla birlikte bir karayolu kesiminde 3 sn.den daha az sürede ilerleyen seyahat halindeki ta ıtların yüzdesi temsili bir kriter olarak kullanılabilce i, ortalama seyahat hızının ise, iki eritli bir karayolunda mobilitayı yansıttı ı, bu de erin, karayolunun belirlenen bir kesiminde belli bir süre içinde ve her iki yönde kesim üzerinden geçen tüm ta ıtların katettikleri uzunlu un ortalama seyahat zamanına bölünmesiyle belirlendi i, Çok eritli Karayollarının; genel olarak çok eritli karayollarındaki hız limitleri 60-90 km/saat oldu u, bu yollarda ço unlukla her iki yönde toplam 4-6 erit olup bu eritlerin içinde orta ve iki yönlü sola dönü eritleri bulundu u ve bu eritlerin genellikle bölünmedi i, çok eritli karayollarındaki trafik hacimlerinin de i ken olup bu hacimlerin sınırları genellikle 15.000 - 40.000 ta ıt/gün düzeyinde oldu u, Eri im refüjle sınırlandı ında ve ana kav aklar farklı seviyeli olarak düzenlendi inde ta ınabilecek trafik hacimleri 100.000 ta ıt/gün'e kadar çıkabildi i, karayolu kav ak de erlendirilmesi sırasında; farklı verilerle yapılan çalı malar sırasında birden fazla kav ak tipinin uygun olabilece i durumlar olması halinde ehir plancıları ve karar vericilerin deneyim ve tercihleri de kav ak seçiminde etkin rol oynayabildi i, bu durumlarda modelin di er bir seçim kriteri olan maliyet parametresi de karar verme sürecinde do ru seçimi yapmak için kullanıldı ı, kapasite açısından uygun görülen bir çözüm alternatifinin, trafik güvenli i ve maliyet açısından da uygun çözüm oldu unu söylemek mümkün olmadı ı, bu sebeple karayolu elemanlarının standartlarının tespitinde kapasite analizleri, proje ve trafik güvenli i de erlendirmesi ile maliyet unsurlarının bir arada yapılaca ı (e zamanlı) büro ve arazi çalı ması sonucunda ancak nihai karar alınabilece i, kav ak tasarımı için ilgili karayolu kesiminin geometrik özellikleri hem yol kapasitesi hem de trafik güvenli i açısından büyük önem ta ıdı ı, geometrik özellikler bilhassa trafik güvenli i açısından de erlendirilmesi gereken bir kriter olarak belirtildi i, ilgili karayolu kesiminin kav ak bulunan noktalarında kaza sayılarının kav ak olmayan kesimlerine oranla çok daha dü ük oldu u yapılan çalı malarla kanıtlandı ı, kav akların geometrik tasarımı trafik güvenli i ve kapasite arasında denge olu turmasına dayandı ı, kav ak

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

geometrisi gere i trafi in dü ük hızlarda seyretmesini ve sirkülasyon yapmasını sa ladı ı sürece güvenli oldu u, bu yatay kurplar ve eritlerin çok geni olmaması ile sa landı ı, ancak anılan önlemlerin kapasiteyi dü ürdü ü, bu yüzden kav akların tasarlanması esnasında güvenlik, i letim performansı ve büyük ta ıtlara hizmet verebilme gibi faktörlerin optimizasyonu gerektirdi i, güvenlik üzerindeki etkilerinden dolayı, kav aklarda uygun ta ıt hızları elde etmek en önemli tasarım hedefi olması gerekti i, iyi tasarlanmış bir kav akta kar ıt akımlar arasındaki göreceli hızlar, kurplar vasıtasıyla dü ürdü ü, kav ak tasarımını etkileyen hız faktörünü de erlendirirken u alt ba lıkları irdelemek gerekmektedir, bunlar;hız profilleri,tasarım hızı,ta ıt güzergahları,hız–kurp ili kisi,hız tutarlılı ı oldu u, tüm bu bilgiler ve unsurlar göz önüne alınmadan yapılacak olan veya yapılmı olan çalı maların ula tırma açısından de erlendirildi inde sonucun ne olaca ının kestirilmesinin mümkün görülmedi i, dava dosyası içerisinde bilimsel olarak hazırlanmış olan herhangi bir çalı ma görülmedi i, dolayısı ile yapılan çalı maların bilimsel bir alt yapısının olmadığı , dava dosyasının ke ifinde yapılan incelemede, bilimsel bir alt yapısı olmadan yapılmı ve yapılmakta olan i lerin nerede ise bitirilmeye a masına gelindi inin tespit edildi i,

Kent ekolojisi açısından yapılan de erlendirmede;

Tarımsal peyzajlar biyolojik çe itlilik açısından önemli alanlar oldu u,Avrupa peyzajlarındaki tehlike altındaki türlerin %40'ına tarımsal peyzajlarda rastlandı ı, tarımsal peyzajların ekolojik bakı açısı ile planlanması ve geli tirilmesi Avrupa ve dünya ölçe inde do a koruma amaçlı etkili bir politika aracı olarak görüldü ü, Avrupa Birli i Tarımsal Biyoçe itlilik Eylem Planı (EU Biodiversity Action Plan for Agriculture, 2001) tarımsal alanlarda biyolojik çe itlili in korunması ve sürdürülebilir kullanımlar için öncelikleri belirler, bu eylem planına göre gerekli ekolojik altyapının varlı ını temin etmek plan yapımcılar ve karar vericilerin öncelikleri arasında yer almalıdır denildi i, tarımsal peyzajlardaki ekolojik altyapıyı olu turabilmek ve üretken bir peyzaj elde edebilmek için öncelikle planlama kararlarına yön verebilecek temel peyzaj ekolojisi prensiplerini anlamak gerekti i, peyzaj ekolojisine göre bir peyzajı parça-koridor-matris modeli ile tarif etmenin mümkün oldu u, (Forman 1997). Koridor lineer peyzaj elemanlarıdır, nehirler, karayolları koridorları, kanallar bunlara örnektir. Parçalar lineer olmayan, daha geni yüzeyli, ormanlar, tarım alanları, konut dokuları gibi lekelerdir. Peyzaj matrisini odaklanılan alana üst ölçekten bakıldı ında algılanan en dominant parça türü (alan kullanımı/arazi örtüsü) belirledi i,Peyzaj ekolojisi prensiplerine göre (Forman ve Godron 1986, Noss 2004) do al veya yarı do al (tarımsal alanlar gibi) bir peyzajı olu turanparçaların alanı ne kadar büyükse içinde bulundu u çevreye ekolojik katkısı ve kalitesi o kadar fazla oldu u, dolayısı ile yapılan planlarda do al ve yarı do al parçaların büyüklüklerinin mümkün oldu unca büyük tutulmasına çalı ılması gerekti i, parçalar ne kadar süreklilik arz ediyorsa ekolojik kalitesi o kadar yüksek oldu u, çünkü parçalanma (fragmentasyon) peyzajda biyolojik çe itlili i tehdit eden en önemli unsurlardan biri sayıldı ı, dolayısı ile planlarda do al ve yarı do al peyzajların sürekliliklerinin gözetilerek, mümkün

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

oldu unca az parça sayısını yakalamaya çalışmak gerektiği, bir örnekle açıklamak gerekirse 50 hektarlık 2 adet parçadan oluşan bir açık alan sistemi, 25 hektarlık 4 adet parçadan oluşan (toplamda her ikisinde 100 hektar olmasına rağmen) ekolojik kalite ve yaşam kalitesi açısından kente daha fazla katkı sunduğu, aynı doku ve ekolojik ileve sahip parçalar birbirlerinden ne kadar izole olurlarsa ekolojik değerleri o kadar düşer, bir diğer deyişle bir dokunun antropojen kaynaklı kullanımlar ve materyallerle bölünmüş olması onun ekolojik değerini düşürdüğü, çünkü peyzaj birimleri birbirlerinden izole olduğu, izolasyon da materyal ve enerji alımı verimini azaltacağı için peyzajda istenen bir durum olmadığı, yukarıdaki örnekten devam edilirse 25 hektarlık 4 parçadan oluşan bu alanın parçaları arasında ortalama 300 metre mesafe olması ile 3 kilometre mesafe olması arasında ekolojik açıdan büyük farklar doğabilir, parçalar kendileri ile doku ve ilev açısından ne kadar uyumlu alan kullanımları ile çevrelenir yada komşuluk ederse ekolojik dengelerini korumaları o kadar kolay olur; bunun sonucunda da ekolojik kalitesi ve içinde bulunduğu ortama ekolojik katkısı daha fazla olduğu, ekolojik değeri düşük peyzaj parçasının kentteki çevre kalitesini düzenleme ve iyileştirme yönündeki katkısı daha düşük olduğu, çevre kalitesinin düşmesinin sonuçta insan sağlığı ve yaşam kalitesini etkilediği, küresel ısınmanın etkilerinin giderek hissedildiği günümüzde kent ekolojisine saygılı davranılması ve planların bu doğrultuda hazırlanmasının kamu yararı açısından çok önemlidir. Atatürk Orman Çiftliği Ankara'nın kent ekolojisi açısından önemli bir rezerv alanıdır ve tarımsal amaçlı bir temayla kalması artısıyla beraber, bu durumda yukarıda bahsi geçen maddelerdeki kuralları göz önünde bulundurarak davaya konu plan incelendiğinde; adının çağrışımlı üzere Atatürk Orman Çiftliğinin bir tarımsal matris olması (tarımsal üretim alanlarının peyzajdaki en yüksek yüzdeye sahip alan kullanımı olması) gerekirken, bugün bu özelliğinden gittikçe uzaklaştığı, buna ek olarak 1/10.000 ölçekli planda tarımsal üretim alanları olarak belirtilen alanların AOÇ geneline bakıldığında hem yüzde olarak çok düşük olduğu, hemde parça büyüklüklerinin göreceli daha ufak ve parçalı bir yapıda olduğunun görüldüğü, tarımsal üretim alanı ve açılacak alan ibaresi ile belirtilen alanların ise, tarımsal üretim alanlarına göre çok daha büyük parçalı kompozisyon olacaktır ancak bu durumun süreklilik arz etmeyen bir kompozisyon olduğu, plandaki en dominant kullanımın açılacak alan olduğu, bu ilerde AOÇ peyzajının bir orman matrisi olacağını iddia ettiği, orman alanları ekolojik açıdan çok kıymetli alanlar olmalarına rağmen bu alanın tarihi-kültürel peyzaj değeri açısından tarımsal bir matris olmasını gerektirdiği, tarımsal üretim alanları ve açılacak alanlar ekinde bir kullanımda alt ölçekli planlara gelindiğinde ne yönde bir kullanım kararı (tarım yönünde mi, açılacak alan yönünde mi) alınacağı peyzajın konfigürasyonunu tamamen belirleyeceği, konfigürasyon bir peyzajdaki ekolojik değeri belirleyen önemli bir parametre olduğu, tarımsal üretim yönünde bir kullanımın verilmesinin izolasyonu çok daha düşürecek, (yani ekolojik açıdan çok daha olumlu bir durum söz konusu olacaktır) ve AOÇ matrisine tarım alanları ve kullanımları

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

nispeten hakim olaca 1, a açlandırma yönünde alınacak bir karar ise hem peyzajda artık tarımsal bir dokunun hakim olmamasına (ki bu da kurulu amacına ve plan kararlarında belirtilenlere aykırıdır) hem de AOÇ peyzajlarının çok farklı i levlere sahip olmasına ve ekolojik i leyi inde de i ime sebep olaca 1, a açlandırılmı alan park ve rekreasyon alanı, tarımsal üretim alanı ve a açlandırılacak alan gibi tanımların planlama lejantlarında bir arada kullanılması mümkün olabilece i ancak ekolojik açıdan bu kullanımların her biri farklı dokuya ve i leve sahip oldu u, bu sebepten kent ekolojisine katkıları da farklı seviyelerde olaca 1, dolayısı ile ekolojik denge, ya am kalitesi ve çevre kalitesi açısından bu tip kullanımların bütünlüğü gibi ele alınmasının sakıncalı oldu u, çünkü antropojen bir yaklaşımla bakıldığında birbirine benzer görünen eyler ekolojik açıdan bakıldığında farklı de erlere sahip olabildi i, planlarda kent ekolojisine hizmet edebilir kompozisyonların olu turulması sonunda yine kamu ve insanlı ın yararına olaca 1, mevcut planda önerilen mevcut sanayi ve depolama tesisleri (MT) ile tarım arasındaki kom uluk sanayi tesislerinden kaynaklı olarak tarım ürünlerinin kirlenmesi ve halk sa lı ına verece i zarar ihtimalinden dolayı olumsuz oldu u, bu tür tesislerin dokusu tarımsal peyzaj dokusundan oldukça farklı oldu u, dolayısı ile peyzajdaki i leyi e dair etkilerinin de farklı olaca 1, yukarıda bir alanın kendisi ile doku ve i lev açısından ne kadar uyumlu alan kullanımları ile çevrelenir ya da kom uluk ederse ekolojik i leyi ini o kadar kolay sürdürebilece inin belirtildi i, bu kapsamda bu tesisler için planda uzun vadede kaldırılması dü ünülen alanlar ibaresinin kullanılması ve yerine ne getirilece inin belirli olmaması büyük bir risk oldu u, ekolojik bakı açısı ile bu ibarenin tarımsal alanlarla kom uluk oldu u durumlarda “uzun vadede tarımsal üretim alanı yapılacak alan” olarak belirtilmemi olması plan hazırlı ında ekolojik prensiplerin ne kadar dikkate alındı ını gösterdi i, mevcut tesislerin a açlandırılmı alanla olan kom uluk durumunda ise gelecekte olması gereken kullanımın “a açlandırılacak alan” olarak yer alması gerekirken bu bakı açısı ile olaya yaklaşılmadığının görüldü ü, burada dikkat edilecek ey daha büyük, daha az parçalı ve daha süreklilik arz eden bir desenin hem tarım alanları hemde a açlandırılmı alanlar açısından elde edilmesi oldu u, rekreatif amaçlı yapılan öneriler alanın taşıma kapasitesi dü ünülmeden AOÇ de yo unla tırılmı olmasının dü üdürücü oldu u, ayrıca Atatürk Orman Çiftli i’nde giderek artan yol a ının olu turaca ı bariyer etkisinin dü ünülmedi i, yollar açısından 40-50 m. geni lik tarla sistemleri arasında hareket edecek canlıların geçi lerini tehdit edecek boyutta oldu u, yaban hayatı için yapılacak geçitlerin dü ünüldü üne dair bir plan notu veya tematik bir anlatım ile kar ıla lmadı 1, bütün bunlar da planın ekolojik açıdan bazı konuları göz ardı etti i izlenimini verdi i, yukarıda bahsi geçen ekolojik peyzaj planlaması unsurlarına ek olarak kültürel peyzaj planlaması bakı açısı ile olaya yaklaşıldı ında görülmektedir ki: AOÇ 'nin tarımsal peyzaj matrisi olma özelli ini kaybetmesi hem çiftli in kurulu ve kamuya ba lı lanı amacına ters dü tü ü, hem de kentsel hafızada ki önemli bir izin ve kente karakter katan bir unsuru gelecekte de bozulmaya devam edece i, zaman içinde kültürel peyzaj de erinin azalması ihtimali koruma amaçlı nazım imar

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

planının Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ile de çelişkiyi yaklaşımlar sergilediğini gösterdiği, Avrupa peyzaj sözleşmesine göre; “Peyzaj; insanlar tarafından algılandığı ekliyle, karakteri doğal ve/veya insani unsurların eyleminin ve etkileşiminin sonucu olan bir alan anlamına gelir”. 15. Maddede yer alan hükümlere tabi olarak, bu Sözleşme tarafların ülkelerinin tamamına uygulanır ve doğal, kırsal, kentsel alanları ve banliyöleri kapsar. Kararı, kıta içi suları ve deniz alanlarını içerir. Özellikleriyle öne çıktıkları düşünülebilecek peyzajları ve aynı zamanda hergünkü ya da bozulmuş peyzajları ilgilendirir. 5. Maddede (Genel Önlemler bölümü) her bir Taraf, “a. peyzajları, yasayla, insanların çevrelerinin önemli bir bileşeni, onların paylaşımları kültürel ve doğal mirasın değerli bir ifadesi ve kimliklerinin bir temeli olarak tanımayı; b. 6. Maddede belirtilen özel önlemlerin kabulü yoluyla, peyzajın korunması, yönetimi ve planlanmasını amaçlayan peyzaj politikaları oluşturmayı ve uygulamayı; c. genel kamuoyunun, yerel ve bölgesel makamların ve yukarıdaki b fıkrasında bahsedilen peyzaj politikalarının tanımlanmasına ve uygulanmasına ilgi duyan diğer tarafların katılımını sağlamak için usul oluşturmayı; d. peyzajı, bölgesel ve şehir planlama politikalarına ve kültürel, çevresel, tarımsal, sosyal ve ekonomik politikalarına ve aynı zamanda peyzaj üzerinde doğrudan veya dolaylı etkisi olabilecek diğer politikalarına katmayı yükümlenir” denildiği, bu bölümde bahsi geçen bütün unsurlar davaya konu olan planın peyzaj ekolojisi prensiplerini göz ardı etmesi nedeniyle kent ekolojisine katkısının yetersiz kaldığı, AOC’nin kültürel peyzaj karakterini bozacak nitelikte kararlar aldığı, mevcut hali ile olayı sadece bir rekreasyon amaçlı açık yeşil alan sistemi kurmak şeklinde geliştirmeye çalışması nedeniyle vizyonunun geniş olmadığı izlenimini verdiği, bunun sonucu olarak, dava konusu planın Ankara kentinden faydalananların sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılamaya yeterliliği, sağlıklı ve güvenli bir çevre oluşturma amacı, yaşam kalitesini artırma hedefi ve bu amacın gerçekleştirilmesi için Ankara’nın sosyal, kültürel, tarihsel ve fiziksel özellikleri gözönüne alınarak hazırlanmadığı görülmelerine yer verildiği, anılan raporun taraflara tebliği üzerine davalı idarelerce yapılan itirazların yerinde görülmemesiyle birlikte raporunda belirtilen tespitler ve yaklaşımlar nedeniyle hükme esas alınabileceği sonucuna varılmıştır.

Bu durumda, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi’nin 13.08.2010 gün ve 2494 sayılı kararıyla onaylanan “1/10.000 ölçekli Atatürk Orman Çiftliği Alanları Nazım Harita Planı ve I. Derece Doğal ve Tarihi Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım Harita Planının ve eki olarak onaylanan “1/10.000 ölçekli Ulaşım Haritası” ile “1/1000 ölçekli Ulaşım (Yol-Kavak vb.) Uygulama Projesi”nin; planlama hiyerarşisine yönelik ilkelere uygun olmadığı, nazım harita planı tekniği ve ilkelere uygun hazırlanmadığı, nazım plan kararları ile getirilen fonksiyonların dağınıklığının AOC’nin kuruluş amacına uygun olmadığı, nazım plan kararları ile getirilen fonksiyonların I. Derece Doğal ve Tarihi Sit Alanı’na uygun olmadığı, planla getirilen ikili fonksiyonların kullanımına yönelik plan notlarında açıklama getirilmediği, plan notları ile ilgili belirsizlikler bulunduğu, ulaşım haritasının hazırlanmasında ön inceleme ve değerlendirme yapılmadığı, ulaşım haritasının hazırlanmasında bilimsel bir altyapının

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

bulunmadı 1, peyzaj ekolojisi prensiplerinin göz ardı edildi i, dolayısıyla imar mevzuatı, ehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararına aykırı oldu u sonucuna varıldı ndan dava konusu i lemlerde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Öte yandan; dava konusu i lemin imar planı ve uygulama projesine ili kin oldu u göz önünde bulunduruldu unda, uygulanmasının, telafisi güç zararlar do urabilece i açıktır.

Davanın Ankara Barosu Ba kanlı ı açısından incelenmesinden ise,

2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin (a) fıkrasında, idari davaların idari i lemler hakkında yetki, sebep, ekil, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılaca ı belirtildikten sonra ilk inceleme konularının belirlendi i 14. maddenin 3/c bendinde dilekçenin ehliyet yönünden incelenece i, 15. maddenin 1/b bendinde ise bu hususta kanuna aykırılık görülmesi halinde davanın reddedilece i hükme ba lanmı tır.

Söz konusu maddede yer alan ve iptal davasının sübjektif ehliyet ko ulu olan "menfaat ihlali" doktrin ve içtihatlar da dava konusu i lemle davacı arasında kurulanki isel, me ru, güncel bir menfaat ili kisi olarak tanımlanmaktadır. Menfaatinki isel ve me ru olması için hukuk bir durumdan ortaya çıkması gerekir. Sözü edilen menfaat ili kisinin varlı ı ve sınırları her olayda yargı yerince uyu mazlı ın niteli ine göre belirlenmektedir.

Kamu kurumu niteli indeki meslek kurulu larının genel nitelikteki düzenleyici i lemlere kar ı sadece kurulu kanunlarında gösterilen amaçları do rultusunda dava açma ehliyeti bulunmaktadır. Nitekim konuyla ilgili yasal düzenlemelerde de bu kurulu ların amaçları dı nda faaliyette bulunamayacakları açık bir biçimde yer almı ır.

Di er taraftan, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 4667 sayılı Yasa ile de i ik 76. maddesinde; Barolar avukatlık mesle ini geli tirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve i sahipleri ile olan ili kilerinde dürüstlü ü ve güveni sa lamak; meslek düzenini, ahlakını, saygınlı ını, hukukun üstünlü ünü, insan haklarını savunmak ve korumak, avukatların ortak ihtiyaçlarını kar ılamak amacıyla tüm çalı maları yürüten, tüzel ki ili i bulunan, çalı malarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteli inde meslek kurulu u olarak tanımlanmı , yine aynı Yasanın Baro Yönetim Kurulunun görevlerinin sayıldı ı 95. maddesinin 21. bendinde de, yönetim kurulunun, hukukun üstünlü ünü ve insan haklarını savunmak, korumak ve bu kavramlara i lerlik kazandırmakla görevli oldu u belirlenmi tir.

Bu durumda, Avukatlık Kanununun 76. maddesinde sayılan baroların görevleri göz önünde bulunduruldu unda, dava konusu uyu mazlıktaki gibi, bir alanda planlama kararlarının belirlenmesine ili kin plan de i ikli inin davacı Baronun do rudan tüzel ki ili ini, hak ve menfaatlerini etkilemedi i; anılan yasa maddesinin de davacıya hukuken böyle bir hak tanımıyaca ı açık oldu undan, dava konusu i lemle Ankara Barosu Ba kanlı ının menfaat ili kisi bulunmadı ı sonucuna ula ılmı tır.

Açıklanan nedenlerle; hukuka aykırılı ı açık olan dava konusu i lemin; uygulanması halinde telafisi güç zararlar do urabilece inden 2577 Sayılı Kanunun 27. maddesi uyarınca

T.C.

ANKARA

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2011/879

teminat alınmaksızın **yürütülmesinin durdurulmasına**, davacılarından Ankara Barosu Ba kanlı 1 yönünden **yürütmenin durdurulması isteminin reddine**, kararın tebli inden itibaren 7 gün içerisinde Bölge dare Mahkemesi'ne itiraz yolu açık olmak üzere 10/02/2014 tarihinde oybirli iyle karar verildi.

Ba kan	Üye	Üye
AL ÇATAL	Z YA ÖCAL	RFAN CEREN
38462	101563	101157